

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi
přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).

Cover Photography

Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obsah

Studie a krátké články Case Studies and Short Articles Studien und kurze Artikel

7

*Ladislav Nejman, Lukáš Kučera, Petr Škrdla, Lenka Lisá, Šárka Hladilová,
Miroslav Králík, Rachel Wood, Miriam Nývltová Fišáková, Duncan Wright,
Marjorie E. Sullivan, Philip Hughes*

2016 excavation of basal layers at Pod Hradem Cave and the finding of shell and amber 9

Yuri E. Demidenko, Petr Škrdla, Joseba Rios-Garaizar

**The Hlinsko – Kouty I Site and the Only Stratified Aurignacian-like Assemblage
With a Bifacial Triangular Point in Moravia** 17

Jiří Svoboda, Martin Novák, Sandra Sázelová, Šárka Hladilová, Petr Škrdla

Dolní Věstonice I. Excavations 1990–1993 35

Sandra Sázelová, Jarosław Wilczyński, Piotr Wojtal, Jiří Svoboda, Erik Trinkaus

Puzzling Pairs from Pavlov and Mortuary Diversity in the Mid Upper Paleolithic 69

Marek Vlach

Modelování tras a prostorové aspekty římského tažení proti Marobudovi 89

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2017 Overview of Excavations in Moravia and Silesia 2017 Übersicht den Grabungen in Mähren und Schlesien 2017

111

Paleolit, Paleolithic, Paläolithikum

Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město)	113
Deštná (okr. Blansko)	113
Hlásnice (k. ú. Hlásnice u Šternberka, okr. Olomouc)	114
Hlinsko (okr. Přerov)	114
Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav)	115
Mohelno (okr. Třebíč)	115
Ořechov (okr. Brno-venkov)	115
Pavlov (k. ú. Pavlov u Dolních Věstonic, okr. Břeclav)	118
Přerov (okr. Přerov)	121
Vanovice (okr. Blansko)	121

Neolit, Neolithic, Neolithikum

Boskovice (okr. Blansko)	123
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	123
Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město)	124
Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město)	124
Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	124
Brno (k. ú. Tuřany a Holásky, okr. Brno-město)	125
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	126
Hostěnice (okr. Brno-venkov)	127
Ivanovice na Hané (okr. Vyškov)	127
Jamolice (okr. Znojmo)	128
Kuřim (okr. Brno-venkov)	128
Kuřim (okr. Brno-venkov)	129
Kyjovice (okr. Znojmo)	129

Lipůvka (okr. Blansko)	132
Litenčice (okr. Kroměříž)	132
Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav)	132
Moravský Krumlov (k. ú. Rokytná, okr. Znojmo)	133
Moravský Krumlov (k. ú. Rokytná, okr. Znojmo)	133
Ostrovačice (okr. Brno-venkov)	133
Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov)	134
Pozořice (okr. Brno-venkov)	134
Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)	135
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)	135
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)	136
Rousínov (k. ú. Rousínov u Vyškova, okr. Vyškov)	136
Rozdrojovice (okr. Brno-venkov)	136
Sivice (okr. Brno-venkov)	137
Stropešín (okr. Třebíč)	137
Šelešovice (okr. Kroměříž)	138
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	138
Tišnov (okr. Brno-venkov)	138
Troubsko (okr. Brno-venkov)	139
Třebenice (k. ú. Plešice, okr. Třebíč)	140
Uherské Hradiště (k. ú. Míkovice nad Olšavou, okr. Uherské Hradiště)	141
Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín)	141
Žerotín (okr. Olomouc)	141

Eneolit, Eneolithic, Äneolithikum

Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	143
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	143
Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město)	145
Brno (k. ú. Slatina, okr. Brno-město)	145
Dambořice (okr. Hodonín)	147
Holešov (k. ú. Količín, okr. Kroměříž)	147
Kojátky (okr. Vyškov)	147
Krnov (k. ú. Opavské Předměstí, okr. Bruntál)	147
Kroměříž (okr. Kroměříž)	148
Medlov (k. ú. Medlov u Uničova, okr. Olomouc)	149
Olomouc (k. ú. Holice u Olomouce, okr. Olomouc)	149
Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	150
Podolí (k. ú. Podolí u Valašského Meziříčí, okr. Vsetín)	151
Pohořelice (k. ú. Pohořelice u Napajedel, okr. Zlín)	151
Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov)	151
Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)	152
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)	152
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)	152
Příbor (k. ú. Hájev, okr. Nový Jičín)	153
Rajhrad (okr. Brno-venkov)	155
Rousínov (k. ú. Rousínov u Vyškova, okr. Vyškov)	155
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	155
Troubsko (okr. Brno-venkov)	156
Újezd u Brna (okr. Brno-venkov)	156
Vlasatice (okr. Brno-venkov)	157

Doba bronzová, Bronze Age, Bronzezeit

Borotín (k. ú. Borotín u Boskovic, okr. Blansko)	159
Bořitov (okr. Blansko)	160
Boskovice (okr. Blansko)	160
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	161
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	161
Břeclav (okr. Břeclav)	161
Bystřička (k. ú. Bystřička I, okr. Vsetín)	162

Čučice (okr. Brno-venkov)	162
Dambořice (okr. Hodonín)	163
Dubicko (okr. Šumperk)	163
Holešov (okr. Kroměříž)	164
Horní Mošténice (okr. Přerov)	165
Horní Němčí (okr. Uherské Hradiště)	165
Ivančice (okr. Brno-venkov)	166
Jívová (okr. Olomouc)	166
Kojátky (okr. Vyškov)	167
Kozlany (k. ú. Kozlany u Vyškova, okr. Vyškov)	167
Křenovice (k. ú. Křenovice u Slavkova, okr. Vyškov)	167
Kunovice (k. ú. Kunovice u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)	168
Machová (okr. Zlín)	169
Náměšť na Hané (okr. Olomouc)	169
Násedlovice (okr. Hodonín)	169
Neplachovice (okr. Opava)	169
Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	170
Opava (k. ú. Kateřinky u Opavy, okr. Opava)	171
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	171
Ostrovačice (okr. Brno-venkov)	172
Pavlov (k. ú. Pavlov u Dolních Věstonic, okr. Břeclav)	173
Prostějov (k. ú. Žešov, okr. Prostějov)	174
Pohořelice (k. ú. Pohořelice u Napajedel, okr. Zlín)	174
Pravčice (okr. Kroměříž)	175
Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)	175
Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)	175
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)	175
Rájec (k. ú. Rájec u Zábřeha, okr. Šumperk)	176
Rajhradice (okr. Brno-venkov)	177
Rebešovice (okr. Brno-venkov)	177
Rostěnice-Zvonovice (k. ú. Rostěnice, okr. Vyškov)	178
Rousínov (k. ú. Vítovice, okr. Vyškov)	178
Říčany (k. ú. Říčany u Brna, okr. Brno-venkov)	179
Slavkov (k. ú. Slavkov u Opavy, okr. Opava)	179
Šakvice (okr. Břeclav)	180
Šelešovice (okr. Kroměříž)	180
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	181
Štítná nad Vláří-Popov (k. ú. Štítná nad Vláří, okr. Zlín)	181
Troubsko (okr. Brno-venkov)	182
Uherčice (k. ú. Uherčice u Hustopečí, okr. Břeclav)	182
Uherské Hradiště (k. ú. Jarošov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)	182
Újezd u Boskovic (okr. Blansko)	184
Velké Opatovice (okr. Blansko)	184
Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín)	185
Žeranovice (okr. Kroměříž)	185

Doba železná, Iron Age, Eisenzeit

Blučina (okr. Brno-venkov)	187
Brno (k. ú. Pisárky, okr. Brno-město)	187
Brno (k. ú. Přízřenice, okr. Brno-město)	188
Břestek (okr. Uherské Hradiště)	188
Dambořice (okr. Hodonín)	188
Doloplazy (okr. Prostějov)	189
Hněvotín (okr. Olomouc)	190
Hnojice (okr. Olomouc)	190
Horní Kounice (okr. Znojmo)	191
Jamolice (okr. Znojmo)	192
Kuřim (okr. Brno-venkov)	193
Mikulov (k. ú. Mikulov na Moravě, okr. Břeclav)	194

Pravčice (okr. Kroměříž)	194
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov).	194
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov).	195
Rajhrad (okr. Brno-venkov)	196
Rebešovice (okr. Brno-venkov).	197
Rostěnice-Zvonovice (k. ú. Rostěnice, okr. Vyškov)	197
Rousínov (k. ú. Rousínov u Vyškova, okr. Vyškov).	198
Seloutky (okr. Prostějov)	198
Tišnov (okr. Brno-venkov)	200
Troubsko (okr. Brno-venkov)	200
Uherské Hradiště (k. ú. Jarošov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště).	201

**Doba římská a doba stěhování národů, Roman Age and Migration Period,
Römische Kaiserzeit und Völkerwanderungszeit**

Břeclav (okr. Břeclav).	203
Bučovice (k. ú. Černčín, okr. Vyškov).	204
Doloplazy (okr. Prostějov)	204
Drnholec (okr. Břeclav)	205
Hněvotín (okr. Olomouc)	206
Kozlany (k. ú. Kozlany u Vyškova, okr. Vyškov)	206
Měnin (okr. Brno-venkov)	207
Nechvalín (okr. Hodonín).	207
Neplachovice (okr. Opava)	207
Oldřišov (okr. Opava).	208
Opava (k. ú. Kylešovice, okr. Opava).	209
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	209
Plumlov (k. ú. Soběsuky u Plumlova, okr. Prostějov)	210
Rebešovice (okr. Brno-venkov).	212
Rousínov (k. ú. Rousínov u Vyškova, okr. Vyškov).	212
Slavkov (k. ú. Slavkov u Opavy, okr. Opava)	212
Starý Petřín (k. ú. Jazovice, okr. Znojmo).	213
Tvrdonice (okr. Břeclav).	213
Valašské Meziříčí (k. ú. Krásno nad Bečvou, okr. Vsetín)	215
Velké Němčice (okr. Břeclav).	215

Editorial

Vážení přispěvatelé a čtenáři časopisu *Přehled výzkumů*,

poměrně nedávno, konkrétně v čísle 57-1 jsme si připomněli malé výročí: uběhlo 60 let od rozhodnutí tehdejších pracovníků Archeologického ústavu ČSAV v Brně založit a vydávat časopis *Přehled výzkumů*. Jak již název napovídá, jeho cílem bylo referovat nejen o aktuálních terénních výzkumech, ale taktéž publikovat analytické příspěvky a teoretické stati. Protože vydavatel i redakce musejí reagovat na aktuální situaci v oboru i na trhu publikací, snaží se o neustálé zkvalitňování časopisu. Toto nikdy nekončící úsilí bylo aktuálně oceněno zařazením časopisu *Přehled výzkumů* do mezinárodní databáze SCOPUS, konkrétně od ročníku 58 (v databázi ERIH+ a na seznamu recenzovaných časopisů vydávaných v ČR zůstává i nadále). Protože časopis je již několik let k dispozici nejenom v tištěné, ale i elektronické formě (open access), bylo mu od ročníku 59 přiděleno též ISSN 2571-0605 pro jeho elektronickou verzi.

Studie v čísle 59-1 prezentují výzkum v jeskyni Pod hradem v Moravském krasu se zaměřením na objev baltského jantaru (L. Nejman et al.), nový detailní rozbor materiálu z lokality tzv. Pomoravského aurignacienu v Hlinsku (Yu. Demidenko et al.), výzkum klasické lokality pavlovienu Dolní Věstonice I v 90. letech minulého století (J. Svoboda et al.), studii o vybraných aspektech nakládání s lidskými ostatky v pavlovienu (S. Sázlová et al.) a příspěvek k možnostem modelování tras tažení římské armády proti Marobudovi (M. Vlach). Rádi bychom, aby publikované příspěvky byly přínosným stimulem do diskusí nad dotčenými tématy. Jako každoročně, část nazvaná *Zprávy o výzkumech* předkládá základní informace o archeologických terénních aktivitách na Moravě a v české části Slezska v roce 2017.

*V Brně, 30. června 2018,
Petr Škrdla jménem redakční rady*

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ
A VE SLEZSKU 2017

OVERVIEW OF EXCAVATIONS IN MORAVIA
AND SILESIA 2017

ÜBERSICHT DEN GRABUNGEN IN MÄHREN
UND SCHLESIEN 2017

DOBA BRONZOVÁ

BRONZE AGE

BRONZEZEIT

BOROTÍN (K. Ú. BOROTÍN U BOSKOVIC, OKR. BLANSKO)

„Borotínské čihadlo“. KLPP. Depoty. Průzkum detektorem kovů, záchranný výzkum.

Dne 28. 1. 2017 byl na katastru obce Borotín za účasti archeologa z vysokomýtského muzea (D. Vích) v lesním porostu v mírném svahu severně od koupaliště odkryt bronzový depot. Nalezeny byly vesměs drobné předměty a zlomky: dva zlomky nezdobeného kruhového šperku, hrot šídla, zlomky plechu, zlomky tulejky, zlomky srpu, 3 malé slitky (rozměry největšího 4 × 4,6 × 0,8 cm), drobný slitek s pozůstatkem roztaveného předmětu, tulejka hrotu šípů, zlomek drátu s roztepaným a spirálovitě stočeným koncem, zlomek tyčinky a nýtek, celkem 19 kusů. Předměty byly roztahané na ploše 2 × 0,9 m, maximální hloubka předmětů v písčivém podloží byla 45 cm. V červnu byla provedena další ověřovací prospekce v místě nálezů, již bez dalších výsledků. Uvedený soubor drobných artefaktů a zlomků představuje zřejmě odpad určený k přetavení. Vzhledem k dalším hromadným nálezům bronzových předmětů z okolí lokality není vyloučen rituální kontext uložení tohoto depotu. V rámci číslování bronzových depotů z území Moravy a Slezska (Salaš 2005, Salaš, Jarůšková 2018) náleží tomuto depotu označení Borotín 5 a rámcově je prozatím datován do staršího období popelnicových polí.

Další dva depoty z katastru Borotína (Borotín 6 a Borotín 7 podle standardního číslování depotů; Salaš 2005, 307; Salaš, Jarůšková 2018, 122), obsahující slitky suroviny, byly objeveny 4. 6. 2017 při povrchové prospekci V. Konečným, tentokrát západním směrem od koupaliště. Následný archeologický výzkum zjistil 2 samostatné skupiny nálezů v mírném svahu, uložené v písčivém podloží zřejmě současně ale do samostatných jam, vzdálených cca 0,5 m od sebe. První soubor obsahoval 5 oválných jednostranně odlitých slitků a torzo sekerky s tulejkou (obr. 1), druhý soubor obsahoval 8 podobných slitků (obr. 2). Předměty byly v prvním případě uloženy „na hromádce“ v hloubce 65 cm, slitky z druhého souboru byly rozloženy těsně u sebe v jedné úrovni v hloubce 60 cm. Slitky jsou podobného tvaru ale nestejných rozměrů (délka slitků se pohybuje mezi 8,2 až 16,6 cm) a vzniknout mohly nalitím do jamek v hlíně. Zajímavostí jsou otvory

u několika slitků, umístěné zhruba ve středové části ze spodní strany. Do blízké budoucnosti je plánována analýza jejich chemického složení. Na základě torza sekerky je možné oba depoty (Borotín 6 a 7) předběžně datovat do mladší doby bronzové.

Zuzana Jarůšková

Literatura

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Salaš, M., Jarůšková, Z. 2018: Poznámky k současnému stavu fondu metalických depotů doby popelnicových polí v regionu Malé Hané. *Pravěk* Nová řada 25, 119–136.

Resumé

Borotín (Bez. Blansko), „Borotínské čihadlo“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Neue Depotfunden. Lesefund mit Hilfe des Metalldetektors und Rettungsgrabung.

Obr. 1. Borotín (k. ú. Borotín u Boskovic, okr. Blansko). Depot Borotín 6.

Abb. 1. Borotín (Kat. Borotín u Boskovic, Bez. Blansko). Depotfund Borotín Nr. 6.

Obr. 2. Borotín (k. ú. Borotín u Boskovic, okr. Blansko). Depot Borotín 7.

Abb. 2. Borotín (Kat. Borotín u Boskovic, Bez. Blansko). Depottfund Borotín Nr. 7.

BOŘITOV (OKR. BLANSKO)

Ulice Podsedky a Sokolská. Mladší až pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK 1135568.82:596801.24 a 1135381.03:596872.41.

V roce 2017 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný výzkum v severním úseku ulice Sokolská a navazujícím jižním úseku ulice Podsedky v souvislosti s rekonstrukcí plynovodů.

Přestože liniové výkopy ve značné části trasy kopírovaly průběh původních rozvodů, podařilo se ve výše uvedeném prostoru zdokumentovat několik zahluobených sídlištních objektů, které lze na základě získaného materiálu předběžně datovat do mladší až pozdní doby bronzové. Soudobé osídlení je na lokalitě doloženo již staršími výzkumy (Čižmář *et al.* eds. 2000, 129–130; Knies 1892, 9–10; Nekvasil 1974; Štrof 1987).

Richard Bíško, Ivan Čižmář, Michal Přichystal

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K., Unger, J. (eds.) 2000: *Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998.* Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, 129–130.

Knies, J. 1892: Předhistorické nálezy bořitovské. *Časopis Vlasteneckého muzejního spolku olomouckého* 9, 8–16, 50–53, 96–97.

Nekvasil, J. 1974: Sídliště lužické kultury v Bořitově (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 1973, 29–30.

Štrof, A. 1987: Záchranný výzkum v Bořitově (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 1985, 73–74.

Resumé

Bořitov (Bez. Blansko), Podsedky und Sokolská Straßen. Bei der Rettungsgrabung in der Podsedky und Sokolská Straßen wurde die Siedlung aus der Jung- oder Spätbronzezeit entdeckt.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Hradní kopec – Bašta. KLPP. Depot. Prospekce pomocí detektorů kovů, záchranný výzkum.

V listopadu 2015 na Hradním kopci v blízkosti valu pravěkého hradiska (severní svah Bašty) narazil V. Kudláček na soubor bronzových předmětů a vzápětí kontaktoval boskovické muzeum. Během záchranného výzkumu byla ve vzdálenosti asi 20 m od zbytků pravěkého valu (za valem opevnění, mimo plochu hradiska) zdokumentována jamka s jemně odlišným zásypem o rozměrech cca 90 × 70 cm. První vrstva předmětů, odkryta nálezcem, obsahovala sekeru s tulejkou a rozšířeným ostřím, dláto s tulejkou, jehlici se stočenou hlavicí a srp s žebrovanou rukojetí a bočním výčnělkem. Druhá vrstva (dno v hloubce 50 cm) obsahovala 2 srpy, z toho jeden rozlomený na dva kusy. Depot s celkem 6 kusy (obr. 3) je na základě analogií řazen do pozdní doby bronzové a jedná se již o osmý bronzový depot z katastru Boskovic (Salaš 2005, 412–416; Salaš, Jarůšková 2018, 122). V souvislosti s ochranou této lokality (hradisko z pozdní doby bronzové a začátku doby železné), často navštěvované hledači s detektory kovů, byly během let 2016 a 2017 provedeny plošné prospekce okolí valů pomocí detektorů kovů. Tyto však nezjistily žádné kovové pravěké nálezy, zato však početnou kolekci středověkých militárií (viz svazek Středověk a novověk tohoto ročníku).

Zuzana Jarůšková

Literatura

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku.* Brno: Moravské zemské muzeum.

Salaš, M., Jarůšková, Z. 2018: Poznámky k současnému stavu fondu metalických depotů doby popelnicových polí v regionu Malé Hané. *Pravěk* Nová řada 25, 119–136.

Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Hradní kopec – Bašta. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Lesefund mit Hilfe des Metalldetektors und Rettungsgrabung.

Obr. 3. Boskovice (okr. Blansko). Depot Borotín 8.

Abb. 3. Boskovice (Bez. Blansko). Depottfund Borotín 8.

BRNO (K. Ú. LÍŠEŇ, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Staré Zámky“. Mladší až pozdní doba bronzová. Výšinné opevněné sídliště. Záchranný výzkum.

Z mohutných svahovinových vrstev, které byly porušeny trasou stezky pro terénní cyklistiku (viz oddíly Neolit a Eneolit v tomto čísle) na severovýchodním úbočí lokality, byly získány zlomky keramických nádob z mladší až pozdní doby bronzové a také několik soudobých bronzových artefaktů, například hrot šípu s tulejí.

Ivan Čižmář, Petr Kos, Michal Přichystal

Resumé

Brno (Kat. Líšeň, Bez. Brno-město), „Staré Zámky“. Bei der Rettungsgrabung im Raum vom Befestigte Höhengsiedlung „Staré Zámky“ wurden die Scherben und die bronzene Artefakte aus der Jung- oder Spätbronzezeit gefunden.

BRNO (K. Ú. ZÁBRDOVICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Mezi ulicemi Přadlácká a Vranovská. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V době od února do května roku 2017 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum na pozemcích p. č. 980/1, 980/2, 980/3, 980/4, 980/5 v katastrálním území brněnské městské části Zábřovice v souvislosti s výstavbou nového bytového domu (viz oddíl Neolit v tomto čísle).

Západní třetina stavbou dotčených pozemků pak byla znovu okupována nositeli únětické kultury. Odkryta byla patrně skladovací část tehdejšího sídlištního areálu, reprezentovaná 4 zásobními jámami. Jejich výplně v několika případech obsahovaly části kamených podložek na drcení obilí. Zajímavá je také přítomnost zlomků hliněných tkalcovských závaží.

Michal Přichystal

Resumé

Brno (Kat. Zábřovice, Bez. Brno-město), zwischen Přadlácká und Vranovská Straßen. Bei der Rettungsgrabung im Raum zwischen der Straßen Přadlácká und Vranovská wurde die Siedlung der Aunjetitzer Kultur entdeckt.

BŘECLAV (OKR. BŘECLAV)

„Rybníky a louky“, parc. č. 593/304. Únětická kultura. Náhodný nález – náramek. Detektorový průzkum. Uložení nálezů: Městské muzeum a galerie Břeclav, p. o., př. č. 13/17, inv.č. A-17046.

Lokalizace: ZM 1:10 000 map. list 34-23-14; SJTSK: -582805,-1209007; GPS latitude: 48.77819, GPS longitude: 16.88633.

Severně od intravilánu obce Břeclav byl na poli 7. června 2016 učiněn významný objev. Pomocí detektoru kovu Ing. O. Kluska našel zlatý náramek ze starší doby bronzové (obr. 4). Nález se nacházel v ornici 8 cm pod povrchem.

Náramek má podobu dvojitého zlatého drátu spojeného na jednom konci zakroucením. Zlatý drát má průměr 1,6 mm. Průměr náramku je 42 mm. Jde o typický šperk únětické kultury.

Místo nálezů je vzdáleno cca 550 m od lokality Břeclav – Na kopci, kde byly při těžbě písku zjištěny sídlištní a hrobové nálezy únětické kultury (Dostál 1968, 16).

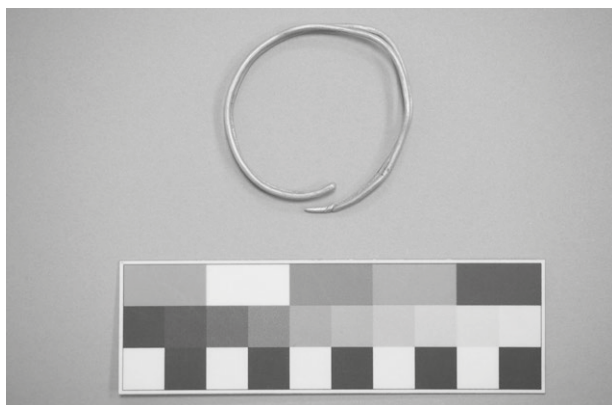
Libor Kalčík

Literatura

Dostál, B. 1968: K prehistorii a protohistorii Břeclavi. In: *Břeclav. Dějiny města*. Brno: Musejní spolek v Brně, 9–44.

Resumé

Břeclav (Břeclav District), „Rybníky a louky“. Únětice culture. Isolated artefact – gold bracelet. Detector find.

Obr. 4. Břeclav. Zlatý náramek. Autor fotografie L. Kalčík.
Fig. 4. Břeclav. Gold bracelet. Photo by L. Kalčík.

BYSTŘIČKA (K. Ú. BYSTŘIČKA I, OKR. VSETÍN)

„Klenov“. KLPP. Hradiště. Povrchový průzkum.
Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Z pozůstalosti, kterou odevzdala spolupracovnice muzea, pochází malý soubor keramiky patřící kultuře

lužických popelnicových polí. Jde o sběr z plochy hradiška na Klenově ze 70. let 20. století tvořený 15 drobnými střepy, přičemž 3 jsou zdobeny rytým dekorem.

Samuel Španihel, Tereza Kašparová

Resumé

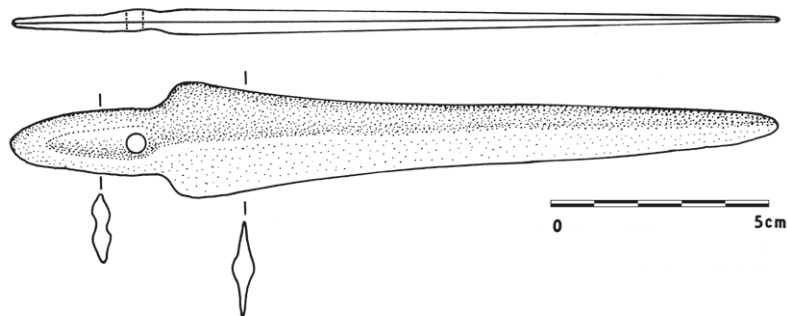
Bystřička (Kat. Bystřička I, Bez. Vsetín), „Klenov“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Burgwall. Oberflächensammlung. Keramik.

ČUČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Plánice“. Mladší doba bronzová. Náhodný nález – dýka. Detektorový průzkum.

Severně kóty „Plánice“ (402 m n. m.) v nadmořské výšce 380 m, na křižovatce lesních cest, byla nalezena bronzová dýka (obr. 5). Severně od místa nálezu se nachází kaplička s přístřeškem. Z katastru obce se jedná o první nález z doby bronzové. Doposud zde byly z pravěku registrovány pouze nálezy z neolitu a eneolitu (Košťálek 1989, 40; Vokáč, Kuča 2001; Kuča, Vokáč 2002; Čižmář 2004, 109–110).

Dýka od Čučice je typickým reprezentantem druhu s krátkou plochou, v týlu zahrocenou rukojetí, opatřenou v prohlubni jedním otvorem pro nýt. Ostré, i když částečně odrcené břity jsou mírně konkávně projmuté, což nasvědčuje opakovanému broušení čepele. V dosavadním fondu bronzové industrie na Moravě je tento druh dýk, definovaný také jako varianta Blučina (Novák 2011, 100–103), zastoupen především v depotech starší fáze středodunajských popelnicových polí (Blučina 2, Blučina 6, Blučina 8, Drslavice 2, Ivančice 4, Ivančice 6, Mušov 2, Polešovice: Salaš 2005, 64; Salaš 2018). Mimo ně jsou známy již jen dva exempláře ze sídlištního kontextu (Bílovice, Uherský Brod) a jeden z nejistého hrobového celku u Tetčic (Novák 2011, 101–102). Nejpresnější, morfotypologicky identické

Obr. 5. Čučice (okr. Brno-venkov), „Plánice“. Bronzová dýka. Kresba A. Vaničková.

Abb. 5. Čučice (Bez. Brno-venkov), „Plánice“. Bronzedolch. Zeichnung A. Vaničková.

exempláře se nacházejí v depotech Drslavice 2 (Salaš 2005, tab. 160: 219) a Ivančice 4 (Salaš 2018, tab. 3: 79) a podle těchto celků můžeme také solitérní nálezy dýky u Čučic datovat do staršího stupně středodunajských popelnicových polí, tedy do depotových horizontů Drslavice-Ořechov až Mušov 2, odpovídajících mladší části Reineckova stupně B D až stupni Ha A1 (Salaš 2005, 138–147).

Nález dýky s krátkou plochou a zahrocenou rukojetí u Čučic prostorově velmi dobře koresponduje s jejich dosavadní prostorovou koncentrací na jižní až jihozápadní Moravě, kde představují autochtonní taxon bronzové industrie. Navíc je přímo symptomatické, že místo nálezu dýky je vzdáleno jen asi 10 km severozápadně podle toku Oslavy od hradiska na Réně u Ivančic, kde se ve dvou depotech (Ivančice 4, Ivančice 6) nachází 13 exemplářů tohoto druhu dýky (Salaš 2018), což představuje jejich dosud největší úzce lokální koncentraci.

Martin Kuča, Milan Salaš

Literatura

Čižmář, M. 2004: *Encyklopedie hradišť na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri.

Košťuřík, P. 1989: Mladší doba kamenná (neolit). In: Belcredi, L. a kol.: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov, 34–60.

Kuča, M., Vokáč, M. 2002: Čučice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 155.

Vokáč, M., Kuča, M. 2001: Nové výšinné eneolitické sídliště u Čučic (okr. Brno-venkov). *Archeologie Moravy a Slezska. Informační zpravodaj ČAS, pokračování pro severní Moravu* 1, 155–156.

Novák, P. 2011: *Die Dolche in Tschechien*. Prähistorische Bronzefunde VI(13). Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Salaš, M. 2018: *Hradisko Réna u Ivančic a jeho kovová depozita mladší doby bronzové*. Brno (v tisku).

Resumé

Čučice (Bez. Brno-venkov), „Plánice“. Ältere Urnenfelderzeit. Einzelfund des Bronzedolches mit der kurzen Griffzunge. Lesefund mit Hilfe des Metalldektors.

DAMBOŘICE (OKR. HODONÍN)

„Spálený“. Únětická kultura. Sídliště, pohřeb v jámě. Záchranný výzkum.

V roce 2017 bylo na polykulturní lokalitě „Spálený“ v Dambořicích prozkoumáno celkem 19 pozemků, na kterých proběhly přípravné stavební práce nutné k výstavbě budoucích rodinných domů. Archeologicky pozitivní situace se pak objevily na osmi parcelách (viz oddíl Eneolit a Doba železná).

V jarních měsících bylo na parcele p. č. 544/117 prozkoumáno 7 sídlištních objektů, většinou menší zásobní jámy či objekty bez možnosti bližší interpretace. V nejvýraznější zásobní jámě, v jejíž výplni se také vyskytl největší soubor movitých nálezů, byl prozkoumán pohřeb jedince (podle předběžného určení ženy) pohozeného u jižní stěny asi 10 cm nad dnem objektu.

Na ZM ČR 1:10 000, list 24-43-24, je v prostoru stavby uvedena poloha „Spálený“. V souřadnicovém systému S-JTSK je místo nálezu dáno souřadnicemi: X= -577241.63 Y= -1179774.43.

Marek Lečbých

Resumé

Dambořice (Hodonín District), „Spálený“. A part of Únětice Culture settlement was discovered during a rescue excavation in 2017. One pit hole contained a woman burial as well.

DUBICKO (OKR. ŠUMPERK)

„Za kostelem“, parc. č. 329/1, 376/2, 1646/4, 332/20, 340/7 a 329/6. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, přír. č. 9/2017 a 33/2017.

Místo výzkumu se nachází na jihovýchodním okraji obce, jihovýchodně od kostela. Lokalita zaujímá vhodnou sídelní polohu, jedná se o mírný zhruba jihozápadní sklon nad drobnou místní vodotečí, s možností výborné vizuální kontroly širokého nivního údolí řeky Moravy. Tato polykulturní sídlištní lokalita (v Státním archeologickém seznamu pod ev. č. 14-43-10/1) je známa již od 20. let 20. století, doloženy jsou nálezy z období mladého paleolitu, kultury s lineární keramikou, kultury lužických popelnicových polí a středověku (Nekvasil 1963, 25, 44, Tab. 5 a 7).

Záchranné výzkumy zde probíhají již od r. 2010 v souvislosti se stavebním záměrem obce – postupným budováním tří nových paralelních ulic s rodinnými a řadovými domy. Většinu investorských i neinvest-

torských výzkumů dosud realizovalo VM Šumperk (Halama 2015 – zde odkazy na předchozí sezóny; Tomešová 2017 – sezóny 2015 a 2016); ve stavebně exponovaných letech 2013–2014 působila na lokalitě také Archäia Olomouc (nepublikováno) a krátce i Archeologické centrum Olomouc (Vránová 2015).

V dubnu roku 2017 nejdříve realizoval kratší záchranný výzkum J. Halama v rámci dostavby dvou komunikací (prodloužení severním směrem až k silnici z obce na Polanku) a příslušných inženýrských sítí ve stavebním obvodu Na Tvrzi II. Jednalo se tedy o dvě samostatné plochy, každá o rozměrech cca 30 × 6 m. V ploše tzv. spodní (západní) komunikace byly prozkoumány pouze dva mělké objekty (č. 666–667), což zřejmě bylo dáno charakterem podloží, neboť se zde pod ornici vyskytoval rozdrobený břidlicový povrch skalnatých výchozů. Odlišná situace panovala v ploše tzv. horní (východní) komunikace, do sprašového podloží se zahlubovalo 11 objektů (č. 668–678), které tvořily dva výrazné shluky oddělené prázdným prostorem. Charakteristické zásobní jámy měly svůj profil většinou vakovitý (obj. č. 668, 669, 672?, 676?). Existenci objektu s funkcí výrobního charakteru mohou indikovat nálezy strusky ve výplni obj. č. 670 nepravidelně čtvercového půdorysu se zaoblenými rohy a rovným dnem. Další funkčně rozpoznané objekty tvořily okrouhlé kúlové jámy a menší jamky. Na ploše sídliště byl zachycen též jeden mělký žlábek (č. 678). Nejčtenější nálezy tvořily fragmenty keramických nádob, ojedinělým artefaktem je pak fragment vrchní části tzv. štěrchátka. Mazanice se nacházela ve většině objektů, velké množství zejména v obj. č. 672. Ve výplni obj. č. 668 se dochovaly malé fragmenty zvířecích kostí či zubů, patrně přepálených; obj. č. 669 obsahoval uhlíky a snad i rostlinné makrozbytky.

Výzkum pak pokračoval v kratších intervalech od května až do října r. 2017 pod vedením B. Tomešové na parcelách určených ke stavbě nových rodinných domů taktéž ve stavebním obvodu Na Tvrzi II. Jednalo se o tři samostatné plochy parcel č. 332/20, 340/7 a 329/6 – všechny přiléhající k horní (východní) komunikaci. Nejvíce archeologických objektů bylo prozkoumáno na parcele č. 332/20, celkem 33 jam pravidelně rozestých po celé ploše (obj. č. 679–711). Na parcele č. 340/7 bylo prozkoumáno 11 jam (obj. č. 712–722) a na parcele č. 329/6 to pak bylo jam 10 (obj. č. 723–732). Většina z nich byla interpretována jako kúlové jámy nebo jamky, prozkoumáno bylo ale také poměrně velké množství zásobních jam s typickým vakovitým tvarem profilu (obj. č. 687?, 695, 684, 696, 697, 707, 708, 717, 715?, 729?) a také několik objektů nejasného účelu. Především na parcele č. 329/6 byla část zahloubených jam připsána aktivitám volně žijících živočichů – objekty měly nejasné obrysy, nepravidelná dna, mělké zahloubení a zpravidla směrem k povrchu zužující se hrdlo (obj. č. 723, 727, 731, 732), ovšem ve své výplni obsahovaly také zlomky

keramiky a mazanice. Nejčtenějšími nálezy z výzkumu byly keramické fragmenty a zlomky mazanice konstrukcí nacházejících se téměř ve všech zkoumaných objektech. V některých objektech (např. obj. č. 684, 691, 693) by se při zpracování materiálu v laboratoři mohlo podařit zrekonstruovat původní keramické nádoby nebo jejich torza. Nalezena byla také tři tkalcovská závaží, nebo jejich významná část a to v obj. č. 684, 715 a 717, z objektu č. 684 pak pochází také velká část kamenné třecí podložky sloužící ke zpracování obilí. Objekt č. 684 byl z této sezóny výzkumu nejzajímavější – jednalo se o typickou zásobní jámu s vakovitým tvarem profilu, u dna do výšky cca 20 cm však byla pokryta souvislou vrstvou keramických fragmentů různých nádob a kamenných artefaktů (mimo jiné právě i částí zrnů).

Všechny prozkoumané archeologické situace byly sídlištního charakteru, dle získaných nálezů patřily bez výjimky kultuře lužických popelnicových polí.

Jakub Halama, Barbora Tomešová

Literatura

Halama, J. 2015: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 56(1), 177–178.

Nekvasil, J. 1963: *Pravěk Mohelnicka*. Mohelnice: Vlastivědné muzeum v Mohelnici.

Tomešová, B. 2017: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 58(1), 205–206.

Vránová, V. 2015: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 56(1), 177.

Resumé

Dubicko (Bez. Šumperk), „Za kostelem“, Parz. Nr. 329/1, 376/2, 1646/4, 332/20, 340/7 und 329/6. Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung. Einlagerung der Funden: Museum Šumperk, Zuwachs. Nr. 9/2017 und 33/2017.

HOLEŠOV (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Na větráku“. Starší doba bronzová. Sídlíště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1:10 000 list 25-31-09, v okolí bodu 309/185 mm od Z/J s. č.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu při pokračování zasilování Strategické průmyslové

zóny v Holešově se podařilo ve výkopu pro vodovodní potrubí mezi objektem Technologického parku a malým kruhovým objezdem prozkoumat jeden narušený archeologický objekt. Jednalo se o běžnou sídlištní jámu drobných rozměrů, která však ze svojí výplně poskytla poměrně bohatý soubor keramických fragmentů, které jsou datovány do starší doby bronzové (charakteristická přítomnost plastické výzdoby v podobě jazykovitých výčnělků a četná aplikace ryté výzdoby v podobě vertikálních „třásní“) a souvisí s dříve prozkoumaným sídlištěm, zjištěným při předchozí stavební aktivitě v tomto prostoru (Šmíd 2012, 15–38).

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Šmíd, M. 2012: Sídliště ze starší doby bronzové v průmyslové zóně u Holešova. *Pravěk* Nová řada 20, 15–38.

Resumé

Holešov (Bez. Kroměříž), „Na větráku“. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

HORNÍ MOŠTĚNICE (OKR. PŘEROV)

„Příčky“. Starší doba bronzová – nitranská kultura. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: souřadnice GPS 49.4003611N, 17.4486211E; 49.4004903N, 17.4488306E; 49.3982561N, 17.4506811E; 49.3984061N, 17.4509064E.

V roce 2017 byl v rámci stavby dálnice D1 – 0136 proveden záchranný archeologický výzkum na katastru obce Horní Moštěnice, trať Příčky. Lokalita se nachází cca 2 km jižním směrem od okraje Přerova, v poli po pravé straně silnice R55 směr Přerov–Hulín. Místo nálezů archeologických objektů leží v rovinném terénu, v nadmořské výšce 241 m. Na severní straně lokalitu, ve vzdálenosti 200 m, obtéká Dobřický potok, který se cca 400 m severozápadně od lokality vlévá do říčky Moštěnky.

Během archeologického výzkumu bylo zkoumáno sídliště a pohřebiště ze starší doby bronzové. Skupina šesti nitranských kostrových hrobů se nacházela u východního okraje zkoumané plochy. Byla zde také zachycena část sídlištního areálu ze starší doby bronzové a pravděpodobně také eneolitu, celkem 126 zahluobených objektů. Nejčastějším typem objektů zde byly kúlové jamky (několik desítek), které ve dvou případech tvoří pravoúhlé struktury představující

pravděpodobně relikty po nadzemních stavbách. Vedle nich zde byly objeveny také zásobní jámy, žlábký či dva hliníky. Kolekce nalezeného archeologického materiálu není nijak početná. V současné době probíhá její laboratorní zpracování a poté bude možné přesněji stanovit dataci jednotlivých objektů.

Vendula Vránová

Resumé

Horní Moštěnice (Přerov District), „Příčky“. A settlement from Early Bronze Age (126 settlement features) and a small group of graves were excavated during a rescue excavation in Horní Moštěnice (Přerov District). The group of 6 inhumation graves is dated back to the Nitra Culture.

HORNÍ NĚMČÍ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Lesná“. Mladší doba bronzová. Ojedinelý nález – bronzový meč.

Na podzim roku 2017, při procházce se psem, objevil náhodný nálezce ve vývratu stromu předmět, který identifikoval jako bronzový meč. Nálezce předal tuto informaci pracovníkům Slovákckého muzea. Místo nálezů se nachází na katastrálním území obce Horní Němčí, přibližně 3,5 km západně od obce Strání, ve vzdálenosti 130 m západně od cesty ke Kamenné boudě. Poloha nálezů je na severovýchodním svahu cca 280 m pod vrcholkem kopce Lesná v nadmořské výšce okolo 650 m. Meč se nacházel v mělké hloubce cca 30 cm, v šikmé poloze v úhlu 45°. V místě nálezů ve vývratu stromu ani v jeho okolí nebyly zjištěny žádné další metalické artefakty či zlomky keramiky.

Objevený bronzový meč s jazykovitou rukojetí patří k široce rozšířenému typu Nenzingen. Rukojeť meče s bočními lištami je mírně vyklenutá, její konec je odlomen, v dochované části rukojeti nejsou žádné otvory pro nýty. V klenuté záštitě jsou 4 otvory pro nýty, v jednom z nich zůstal nýt zachován. Čepel meče je bikonvexního profilu s paralelními břity. Čepel je lehce esovitě ohnuta a značně poškozena, břity jsou olámané a i patina je místy zcela otlučena, špička meče je ulomena. Čepel je po celé dochované délce zdobena paralelními rýhami, které se u záštity vějířovitě rozbíhají k jejím okrajům. Rozměry: délka 535 mm, šířka čepele 25 mm, šířka záštity 49 mm, šířka rukojeti 20 mm, hmotnost 398 g.

Tento typ meče lze datovat do stupňů B D – H A1. Meče se poměrně často objevují mezi depoty i ojedinelými nálezy, ovšem ve většině případů pouze ve fragmentárním stavu, takže je nelze blíže typolo-

gicky klasifikovat. Nálezy tohoto typu meče pocházejí například z nedalekého depotu z Drslavic, ojedinělý nález je známý také z lokality Křenovice (Salaš 2005, 68). V nejbližším okolí nálezu nejsou známy žádné sídlištní aktivity. Nález byl uložen do sbírek Slovák-ského muzea v Uherském Hradišti pod i. č. 256359.

Tomáš Chrástek

Literatura

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I.* Brno: Moravské zemské muzeum.

Resumé

Horní Němčí (Uherské Hradiště District), "Lesná". Bronze Age. Isolated artefact – a sword.

IVANČICE (OKR. BRNO-VEŇKOV)

Palackého náměstí, parc. č. 3163/1. KSPP. Sídliště rovinné (?). Záchranný výzkum.

Zjišťovací archeologický výzkum byl vyvolán přípravou rekonstrukce části Palackého náměstí při kostele Nanebevzetí Panny Marie v Ivančicích. Terénní část výzkumu proběhla v srpnu roku 2016. Jeho úkolem bylo prokázat, případně vyloučit, přítomnost pozůstatků historických aktivit (především úroveň dochování pohřbů na kostelním hřbitově), které by mohly být v kolizi s projektovanou stavbou. K tomuto účelu byly navrženy dvě zjišťovací sondy na severní straně kostela (podrobnější popis výzkumu s plánem viz svazek Středověk a novověk tohoto ročníku).

Přítomnost pravěkého osídlení lokality může dokládat ojedinělý střep z doby bronzové (kultura středodunajských popelnicových polí) obsažený v zásepech novověkých hrobů (Kolařík 2016).

Václav Kolařík

Literatura

Kolařík, V. 2016: *Ivančice, Palackého náměstí. Zjišťovací archeologický výzkum.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 8/16. Uloženo: Archiv Archaeia Brno, o. p. s.

Resumé

Ivančice (Bez. Brno-venkov), Palackého náměstí, Parc. Nr. 3163/1. Mitteldonauländische Urnenfelder-kultur. Flachlandsiedlung (?). Rettungsgrabung.

JÍVOVÁ (OKR. OLOMOUČ)

Vrch Tepenec. KLPP – slezskoplatěnická fáze, pozdní doba bronzová. Hradisko. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1110035.45 : 537890.60; 1110058.33 : 537908.72; 1110096.33 : 537867.72 : 1110106.29 : 537880.00.

V měsících červnu až srpnu roku 2017 proběhla VII. etapa záchranného archeologického výzkumu na lokalitě Jívová – Tepenec, která byla vyvolána další fází rozšíření dobývacího prostoru Bělkovického kamenolomu. Výzkum plošně i metodicky navázal na předchozí etapy z let 1997–1999, 2007–2008 a 2012.

Metodika záchranného archeologického výzkumu, který na Tepenci probíhá s přestávkami již přes 40 let, je vždy založena na rozměření výzkumné plochy do čtvercové sítě o velikosti jednotlivých čtverců 5 × 5 m a poté zkoumání kulturního souvrství po mechanických vrstvách. V posledních etapách byly, zejména z časových důvodů, čtverce zkoumány šachovnicově (Kalábek, Tymonová 1998; 1999; Procházková 2001; Vránová, Vrána 2005; 2016 – zde souhrn starší literatury, Vránová 2008; 2009; 2013a, 2013b). Celá plocha výzkumu je podrobena detektorovému průzkumu. Nadmořská výška lokality se pohybuje v rozmezí 480–495 m.

Během výzkumu bylo na ploše o velikosti 25 × 65 m nacházející se v prostoru předhradí středověkého hradu a hradiska KLPP prozkoumáno kulturní souvrství o mocnosti cca 50 cm obsahující artefakty datované do pozdní doby bronzové – slezskoplatěnická fáze KLPP a vrcholného středověku a 5 sídlištních jam z pozdní doby bronzové. Ve čtvercích 478 a 481 byla zkoumána pravděpodobně intaktní pravěká kulturní vrstva (kont. č. 1230) obsahující velké množství slezskoplatěnické keramiky.

Převážnou část nalezeného archeologického materiálu tvoří zlomky keramiky a mazanice. Vedle nich jsou do pozdní doby bronzové datovány např. také nalezené keramické přesleny či kamenná kolečka s provrtem v různém stadiu zpracování (od nahrubo otesaných kusů až po hotové výrobky).

Vendula Vránová

Literatura

Kalábek, M., Tymonová, M. 1998: *Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu, lokalita Tepenec, 1.– 3. část.* Rkp. nálezových zpráv, č. j. 1393/01, 1394/01, 1315/02. Uloženo: Archiv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

Kalábek, M., Tymonová, M. 1999: *Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu, lokali-*

ta Jívová – Tepenec, 2. etapa. Rkp. nálezové zprávy č. j. 1395/01. Uloženo: Archiv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

Procházková, P. 2001: *Nálezová zpráva ze záchran-
ného archeologického výzkumu, lokalita Jívová
– Tepenec, 3. etapa, 1, 2.* Rkp. nálezové zprávy,
č. j. 73/02. Uloženo: Archiv Archeologického ústa-
vu AV ČR, Brno, v. v. i.

Vránová, V. 2008: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled vý-
zkumů* 49, 308, 405.

Vránová, V. 2009: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled vý-
zkumů* 50, 287, 393.

Vránová, V. 2013a: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled
výzkumů* 54(1), 180.

Vránová, V. 2013b: Jívová (okr. Olomouc). *Přehled
výzkumů* 54(2), 200–201.

Vránová, V., Vrána, J. 2005: *Jívová – Tepenec, pra-
věké hradisko a Karlův hrad.* Archeologické pa-
mátky střední Moravy 9. Olomouc: Archeologické
centrum Olomouc.

Vránová, V., Vrána, J. 2016: *Tepenec. Karlův hrad –
mizející památka.* Archeologické památky střední
Moravy 21. Olomouc: Archeologické centrum Olo-
mouc.

Resumé

Jívová (Olomouc District), “Tepenec”. The Late
Bronze Age. Hillfort. Rescue research.

Cultural layers and a few sunken features with
large number of archaeological material (especial-
ly pottery, daubing, stone artifacts) were excavated
during the rescue archaeological research in Jívová –
Tepenec. Explored layers and features are dated back
to the Silesian-Platěnice Culture. Five settlement pits
and one intact cultural layer are dated to the Sile-
sian-Platěnice Culture.

KOJÁTKY (OKR. VYŠKOV)

„Klíny“. Starší doba bronzová, ÚK. Sídliště, hrob.
Záchranný výzkum.

Lokalizace: Y: 569708.95, X: 1167110.54.

Během budování přeložky silnice II. třídy byla pro-
váděna skrývka v délce přibližně 2 km. V části stavby
blíže k Bučovicím jsme na severovýchodně orienta-

ném svahu našli 7 archeologických objektů (viz od-
díl Eneolit). Jeden z nich byl kostrový hrob ze starší
doby bronzové. Mrtvý byl uložen v silně skrčené po-
zici na pravém boku s hlavou k západu. U nohou měl
3 keramické nádoby a silně rozpadavý zlomek bron-
zu. Ostatní objekty měly sídlištní charakter. Jedním
z nich byla vakovitě zahloubená zásobní jáma z doby
bronzové.

Blanka Mikulková

Resumé

Kojátky (Bez. Vyškov), „Klíny“. Ältere Bronzezeit,
Aunjetitzer Kultur. Siedlung, Grab. Rettungsgrabung.

KOZLANY (K. Ú. KOZLANY U VYŠKOVA, OKR. VYŠKOV)

Rybník. Starší doba bronzová. Sídliště (?).
Záchranný výzkum.

Lokalizace: Y: 568832.65, X: 1162916.5.

V nivě Rostěnického potoka byl budován rybník, při
této akci (viz oddíl Doba římská) jsme provedli detekto-
rovou prospekci. Podařilo se nám získat soubor bronz-
ových zlomků, které datujeme do starší doby bronzové.

Blanka Mikulková

Resumé

Kozlany (Kat. Kozlany u Vyškova, Bez. Vyškov), der
Teich. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KŘENOVICE (K. Ú. KŘENOVICE U SLAVKOVA, OKR. VYŠKOV)

„Niva“. Mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný
výzkum.

Lokalizace: Y: 582522.71, X: 1168911.49.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu
Ústavu archeologické památkové péče Brno na stavbě
rodinného domu byly v profilech základových pasů
zjištěny 3 archeologické objekty. Jednalo se o sídliš-
tní jámy nespecifikovaného účelu. Obsahovaly malé
množství keramiky, zvířecích kostí a mazanice. Jámy
byly součástí sídliště z mladší doby bronzové, které
bylo odkryto již při budování inženýrských sítí v roce
2016 (Mikulková 2017, 210).

Blanka Mikulková

Literatura

Mikulková, B. 2017: Křenovice (k. ú. Křenovice u Slavkova, okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 58(1), 210.

Resumé

Křenovice (Kat. Křenovice u Slavkova, Bez. Vyškov), „Niva“. Jüngere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KUNOVICE (K. Ú. KUNOVICE U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ, OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Panská cihelna“. Starší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V závěru roku 2016 proběhl záchranný archeologický výzkum v souvislosti s rekonstrukcí softballového hřiště v tzv. „Panské cihelně“ na katastru města Kunovice. Na počátku roku 2017, tedy po ukončení výzkumu, byla na lokalitě provedena ještě prospekce s pomocí detektoru kovů. Panská cihelna v Kunovicích představuje jednu z nejbohatších polykulturních lokalit v mikroregionu soutoku řeky Moravy s Olšavou. Není proto divu, že byla v souvislosti s těžbou hlíny intenzivně zkoumána různými badateli už v první polovině minulého století. Dříve se zde nacházelo několik menších cihelen, které postupně vytvořily vytěžený prostor, ve kterém je dnes softballové hřiště. Lokalita leží v nadmořské výšce 195 m. na první vyvýšené terase řeky Olšavy, jež se původně pozvolna ukláněla mírným svahem do dnešní místní části Kunovic zvané „V Hliníku“. Severní okraj naleziště je lemován silnicí spojující Kunovice s Míkovicemi a do jeho rozsahu lze zahrnout prostor přiléhajících domů, zahrad a blízkého okolí na východ a jihovýchod od hliníku.

Příhodná poloha, kvalitní sprašové podloží a blízkost vodního zdroje předurčily tuto polohu pro pravěké osídlení. Největší intenzita lidských aktivit zde byla doložena ve starší době bronzové, kdy se zde rozkládal rozsáhlý sídlištní areál únětické a posléze i věteřovské kultury. Na starší vykopávky z minulého století zde navázaly nové záchranné výzkumy, a to v letech 2013 (Chrátěk 2014, 201–202), kdy byl v zahradě jednoho z přiléhajících domů odkryt rituální dvojhrob v zásobní jámě (obj. 500), a posléze v roce 2016, kdy byly v souvislosti s již zmíněnou rekonstrukcí softballového hřiště prozkoumány tři zásobní, respektive obilní jámy věteřovské kultury (obj. 501–503). Všechny tři se nacházely na hraně bývalé cihelny (obr. 6) a byly porušeny při úpravách terénu stavbou. U všech byl pozorován vakovitý až trapézovitý profil s pestrá stratigrafií výplně čítající i několik desítek kontextů. Poměrně často se objevovaly čochy či celé vrstvy popela. Objekty spočívaly pod 20–30 cm mocnou kulturní vrstvou, na kterou nase-

dal travní drn, jež pokrývá plochu okolo bývalého hliníku (zahrady rodinných domů). Z pohledu získaných archeologických nálezů tvoří jejich největší část zejména bohatá kolekce keramického materiálu. Keramika je vypálená do odstínů tmavě hnědé, šedé či černé barvy a její povrch je upraven typickým leštěním. Kromě běžných výzdobných projevů se objevil na keramice také sluneční motiv, respektive znázorněné slunce ve formě soustředných kruhových důlků. Všechny tři objekty byly bohaté také na nálezy bloků a menších zlomků mazanice a zvířecí osteologický materiál. Z dalších nálezů lze uvést ještě keramické přesleny, zlomky ručních kamenných mlýnků a dalších kamenů blíže neznámé funkce. Jediným exemplářem je zastoupena kategorie štípané kamenné industrie, kterou reprezentuje poškozená plošně retušovaná čepel se srpovým lesem tzv. „segment“. Nedílnou součástí spektra nálezů je také bohatý soubor paleobotanického materiálu, jenž byl získán proplavením vzorků odebraných sedimentů z výplní objektů. V průběhu plavení sedimentu byl nalezen také drobný jantarový korálek. Při detektorové prospekci v roce 2017, která se zaměřila na širší okolí záchranného výzkumu, se podařilo získat ještě několik drobných bronzových slitků, které by mohly poukazovat na zpracovávání bronzové suroviny přímo v areálu sídliště. Vzhledem k stále probíhající erozi stěn bývalé cihelny bude lokalita i nadále archeologicky sledována.

Jaroslav Bartík, Tomáš Chrátěk

Literatura

Chrátěk, T. 2014: Kunovice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 55(1), 201–202.

Resumé

Kunovice (Kunovice u Uherského Hradiště Cadastre, Uherské Hradiště District), “Panská cihelna”. Early Bronze Age. Settlement. Rescue excavation.

Obr. 6. Kunovice, „Panská cihelna“. Pohled na zásobní jámy věteřovské kultury ve stěně bývalého hliníku zkoumané v roce 2016. Foto J. Bartík.

Fig. 6. Kunovice, “Panská cihelna”. View on the storage pits of Věteřov Culture excavated in 2016. Photo by J. Bartík.

MACHOVÁ (OKR. ZLÍN)

„Čtvrtě“. Starší doba bronzová – věteřovská kultura (?). Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1:10 000 list 25-31-19, v linii mezi body 64/294-63/259 mm od Z/J s. č.

V průběhu archeologického výzkumu, souvisejícího se zasíťováním nových pozemků pro výstavbu rodinných domů, byla zjištěna přítomnost jediného archeologického objektu (mělce zahloubená jáma kruhového půdorysu), který se nepočetným a málo výrazným materiálem, vyzvednutým z jeho výplně, hlásí nejspíše do závěru starší doby bronzové (věteřovská kultura?). V bezprostředním okolí byly dále vyzvednuty další keramické fragmenty shodného charakteru a dva kusy štípané industrie, které však nemusí nutně znamenat přítomnost další komponenty. Záchranný archeologický výzkum tak potvrdil přítomnost nové (teprve druhé), průkazně doložené pravěké lokality na katastru obce Machová a výrazně tak přispěl k poznání širších souvislostí sídelní struktury v tomto doposud velmi okrajově zmapovaném území.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Machová (Bez. Zlín), „Čtvrtě“. Ältere Bronzezeit – Věteřov Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

„Padělky“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1118593.740 : 560647.080.

Ve výkopu pro základové pasy rodinného domu p. Švarce byla zdokumentována zásobní jáma keramickým materiálem obecně datovaná do kultury lužických popelnicových polí.

Marek Kalábek

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), „Padělky“. Lau-sitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

NÁSEDLOVICE (OKR. HODONÍN)

„Čtvrtě od brankovského mlýna“. Únětická kultura. Sídliště, pohřeb v jámě. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1:10 000, list 34-21-05. V souřadnicovém systému S-JTSK je místo nálezů dáno souřadnicemi: X= -576005.13 Y= -1182967.51.

V roce 2017 proběhl v polní trati „Čtvrtě od brankovského mlýna“ v severozápadní části katastrálního území obce Násedlovice záchranný výzkum v souvislosti se stavbou plynovodní přípojky. Na mírném návrší nad Spáleným potokem byly prozkoumány celkem tři větší zásobní jámy, v jejichž výplních se nacházelo výrazné množství zejména keramických nálezů, ale také početný soubor zvířecích kostí. Na dně jednoho z objektů byl také prozkoumán pohřeb jedince uloženého ve skrčené poloze.

Marek Lečbých

Resumé

Násedlovice (Hodonín District), „Čtvrtě od brankovského mlýna“. A part of Únětice Culture settlement was discovered during a rescue excavation in 2017. Three settlement features were excavated.

NEPLACHOVICE (OKR. OPAVA)

Ulice Krátká, parc. č. 575/10, 575/11. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X 1080950.17, Y 503178.75.

V měsících dubnu až květnu 2017 byly Národním památkovým ústavem – Územním odborným pracovištěm v Ostravě realizovány v obci Neplachovice dva záchranné archeologické výzkumy, a to na parcele č. 575/10 při výstavbě rodinného domu pana Opatřila a na parcele č. 575/11 při stavbě garáže pana Dehnera. Vzhledem ke skutečnosti, že v daném místě evidujeme sídliště lužických popelnicových polí, objevené roku 2013 M. Kieconem v rámci přípravy infrastruktury pro zástavbu rodinnými domy (Kiecoň 2014; 2015) a postupně zkoumané při realizacích jednotlivých staveb v letech 2014 a 2015 (Štohandlová 2015, 186–187; Werens 2015, 187), byli investoři informováni o nutnosti celoplošné skrývky orniční vrstvy až na povrch zahloubených pravěkých objektů a realizaci záchranného archeologického výzkumu.

Zkoumaná lokalita se nachází na západním okraji obce v blízkosti areálu neplachovického zámku v nadmořské výšce cca 287–289 m. Situována je na mírném, jižně klesajícím svahu nad levým břehem Heraltického potoka (275 m n. m.), který je od naleziště vzdálen přibližně 230 m. Místo výzkumu je lokalizováno v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X 1080950.17, Y 503178.75.

Na obou parcelách byly zdokumentovány objekty sídlištního charakteru. Na parcele č. 575/10 byly vy-preparovány výplně dvou kruhových zásobních jam s rovným dnem a hruškovitým profilem a 8 jednotlivých sloupových jam. Výjimečným, ale jen částečně v místech plánovaných základových pasů prozkoumaným objektem byl kruhový, rozměrově velký (průměr přibližně 6,0 m) a až 1,2 m do sprašového podloží zahlu-bený objekt s přímými strmými stěnami a rovným dnem, ve kterém byly zdokumentovány jamky po kulech, dodatečně zahlu-bená zásobní jáma a ob-jekt žlabovitého tvaru (obr. 7). Analogie k této jámě nacházíme na nedalekých parcelách č. 575/18 (zkou-maná v roce 2013 M. Kieconěm) a 575/17 (zkoumaná v roce 2015 P. Werensem), na nichž byly odkryty další dva tvarově i rozměrově podobné objekty. Na základě nových poznatků získaných letošním výzkumem bude nutné přehodnotit původní interpretaci těchto jam jako hliníků a možná i upravit datování do mladších období (doba římská). Toto bude předmětem práce v rámci vyhotovení nálezové zprávy.

Na parcele č. 575/11 byla odkryta řada tří slupo-vých jam, zřejmě části pozůstatku nadzemní sloupové konstrukce.

Z výplní prozkoumaných sídlištních objektů po-chází materiál jak kultury lužických popelníkových polí, tak zlomky nádob pocházejících z období doby římské.

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

Kiecoň, M. 2014: Neplachovice (k. ú. Neplachovice, okr. Opava). *Přehled výzkumů* 55(1), 206.

Kiecoň, M. 2015: *Neplachovice. Stavba technické a dopravní infrastruktury pro zástavbu rodinnými domy, parcely č. 575/18, 824/52–56*. Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv Národního památkového ústavu – Územní odborné pracoviště v Ostravě.

Štohandlová, J. 2015: Neplachovice (k. ú. Neplachovice, okr. Opava). *Přehled výzkumů* 56(1), 186–187.

Werens, P. 2015: Neplachovice (k. ú. Neplachovice, okr. Opava). *Přehled výzkumů* 56(1), 187.

Resumé

Neplachovice (Bez. Opava), Krátká Straže. Lau-sitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 7. Neplachovice. Kruhový sídlištní objekt č. 500. Foto T. Tichá Krasnokutská.

Abb. 7. Neplachovice. *Kreisförmiges Siedlungsobjekt Nr. 500*. Foto T. Tichá Krasnokutská.

OLOMOUČ (K. Ú. SLAVONÍN, OKR. OLOMOUČ)

Arbesova ulice. ÚK, věteřovská kultura. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1123720.158 : 548401.897; 1123803.777 : 548316.755; 1123912.827 : 548365.789; 1123912.827 : 548365.789.

V dubnu až říjnu 2017 provedli pracovníci Archeo-logického centra Olomouc záchranný výzkum poly-kulturní lokality na stavbě budoucích rodinných domů na Arbesově ulici v Olomouci – Slavoníně (RD Tampiol, RD Helvigová, RD Janisch, RD Pabiška, RD Šuhaj, RD Vojáček, RD Vytopil). Lokalita leží na mírném svahu obráceném k východu s nadmořskou výškou 213–216 m. Výzkumy navázaly na předchozí aktivity v letech 2004, 2008, 2013 a 2016 (Kalábek 2004; 2014; 2017, Vránová 2009). Na plochách budoucích rodinných domů (0,5 ha) bylo prozkoumáno 108 sídlištních objektů datovaných do eneolitu (jordanovská kultura), starší doby bronzové (únětická kultura, věteřovská kultura), novověku a sedm kostrových hrobů z eneolitu (kultura se šňůrovou kera-mikou) a starší doby bronzové (únětická kultura).

Na již známém sídlišti ze starší doby bronzové bylo prozkoumáno 21 objektů reprezentovaných převážně zásobními jámami kruhového půdorysu a trapézovitě-ho řezu či oválné jámy s rovnými a strmými stěnami a rovným dnem. Ze dna jednoho z výše uvedených ovál-ných objektů (obj. 236) pochází kumulace pěti nádob. V zásobní jámě (obj. 247) byl objeven celý skelet krá-vy. K této fázi sídliště můžou náležet i pozůstatky částí nadzemních konstrukcí domů – struktura 05 a 06. Ob-délníkový obvod stavby lemují řady sloupových jamek, které jsou doplněné ve středové ose o nosníky. Orientace struktury 06 je severo-severozápad – jiho-jihovýchod.

Na ploše parcely pro RD Vojáčka (č. p. 533/174), byly prozkoumány čtyři kostrové hroby únětické kultury. Skelety byly umístěny na dně obdélných hrobových jam na levém (H6, H8, H9) a pravém (H10) boku, s orientací severo-severozápad – jiho-jihovýchod (H6), severovýchod–jihozápad (H8, H9) a jih–sever (H10). Ve výbavě hrobů jsou zastoupeny nádoby (3 ks; džbán, mísy), ozdoby z mědi či bronzů (12 ks; spirálky, jehlice, kruhy, náramky, dýka), štípaná industrie (3 ks; hrot, šipky) a zvířecí kosti (1 ks). Skupina hrobů je uspořádána do dvou téměř rovnoběžných řad. Hrob H10 narušil starší hrob kultury se šňůrovou keramikou (H7), snad byl zapuštěn do mohylového pláště.

Marek Kalábek

Literatura

Kalábek, M. 2004: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 45, 145.

Kalábek, M. 2014: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 55(1), 184.

Kalábek, M. 2017: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 56(1), 184.

Kalábek, M. 2017: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 58(1), 164.

Vránová, V. 2009: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 271–272.

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), Arbesova Straže. Anjetitzer Kultur, Věteřov Kultur. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KATEŘINKY U OPAVY, OKR. OPAVA)

Ulice Pekařská, parc. č. 1509/1. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X: 1086153.14, Y: 496473.17.

V 1. polovině června 2017 byla v Opavě na ulici Pekařské (parc. č. 1509/1; k. ú. Kateřinky u Opavy) zahájena stavba rodinného domu skryvkou orníční vrstvy. Ta nebyla provedena až na povrch archeologického podlaží, a proto bylo nutné provést další dohled ve výkopech pro základové pasy. Při jejich kontrole byly zjištěny narušené archeologické objekty. Místo pro novostavbu je situováno na severním okraji městské části Kateřin-

ky, která je zde zastavěna rodinnými domy a objekty výrobního charakteru. Leží na úpatí kopce (291 m n. m.), v nadmořské výšce 259 m, 100 m nad regulovaným potokem Ostrá, který místo výzkumu obtéká ze západu. Naleziště je lokalizováno v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X: 1086153.14, Y: 496473.17. Severně od tohoto naleziště získal v 90. letech 20. století povrchovou prospekci J. Pavelčík keramické fragmenty z období neolitu a slezského stupně popelnicových polí (Pavelčík 1993, 127).

Archeologickým výzkumem (akce Národního památkového ústavu – Územního odborného pracoviště Ostrava č. 64/17) byla zdokumentována a ověřována kulturní vrstva, jedna zásobní jáma a dvě sloupové jámy. Získaný materiál je možné předběžně datovat do doby bronzové (snad do komplexu lužických popelnicových polí).

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

Pavelčík, J. 1993: Terénní průzkum v Opavě – Kateřinkách (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1990, 127.

Resumé

Opava (Kat. Kateřinky u Opavy, Bez. Opava), Pekařská Straže, Parz. Nr. 1509/1. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. VÁVROVICE, OKR. OPAVA)

Ulice Novosvětská, parc. č. 538/6, 538/9. KLPP. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X 1082980.77, Y 499748.73.

Na konci června 2017 byl pracovníkem Národního památkového ústavu – Územního odborného pracoviště Ostrava zjištěn v obci Vávrovice na parcele č. 538/6 žárový hrob narušený neohlášenou terénní úpravou plochy před započatím výstavby rodinného domu. Investor stavby byl informován o nálezu a nutnosti realizace záchranného archeologického výzkumu, který proběhl v červenci a srpnu téhož roku. Stavební parcela je situována na severozápadním okraji obce, na úpatí tzv. Hrabalova kopce v nadmořské výšce 264 m nad inundací řeky Opavy, která je vzdálena cca 150 m severovýchodním směrem. Místo výzkumu se nachází na severozápadním okraji rozsáhlého popelnicového pole registrovaného od poloviny 19. století a vymezeného zhruba ulicemi Chmelovou na východě, Jantarovou na severu a západu a z jihu ulicí Novosvětskou s navazující komunikací do obce Držkovice (po obou

stranách těchto ulic až k železniční trati na jihozápadě). V areálu pohřebiště byly v minulosti dokumentovány žárové hroby z konce střední doby bronzové (mohylovo-lužické období), mladší a pozdní doby bronzové a starší doby železné (kultura lužických popelnicových polí; Juchelka 2011; Král, Stloukal 1960; Wiegandová 1974). Z nejbližšího okolí pochází také doklady sídlištních aktivit z několika pravěkých období – neolitu (kultura s lineární keramikou; Brachtl 1993, 1997; Pavelčík 1989); eneolitu (kultura s kulovitými amforami; Brachtl 1993, 1997), střední doby bronzové (věteřovská kultura; Šikulová 1973), doby laténské a doby římské (Král 1960). Zkoumané místo (akce NPÚ Ostrava č. 83/17) je lokalizováno v souřadnicovém systému S-J-TSK souřadnicemi: X 1082980.77, Y 499748.73.

Vzhledem ke skutečnosti, že narušený žárový hrob byl identifikován jen v mírně snížené orniční vrstvě bez patrných obrysů hrobové jámy, nebyla tato uložení doskrývána strojní technikou na povrch dalších předpokládaných hrobů či jiných zahloubených archeologických objektů, ale po dohodě s investorem zkoumána od povrchu ve čtvercích o velikosti 3 × 3 m. Díky tomu bylo na ploše o rozměrech 15,5 × 10,5 m identifikováno patrně 26 žárových hrobů (H800–H825) v různém stupni dochování (nejčastěji fragmenty orbou narušených nádob se zbytky popela a spálených kostí okolo; méně pak celé nádoby, které ale po vyjmutí praskaly) v superpozici s minimálně dvěma půdorysy germánských chat z období doby římské (viz oddíl Doba římská a doba stěhování národů). Jednotlivé hroby nyní nelze přesněji datovat, obecně náleží komplexu lužických popelnicových polí. Ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci a Archeologickým centrem Olomouc byly celé nádoby včetně obsahu odeslány k analýze na přítomnost organických látek.

Výzkum by měl v letošním roce pokračovat při budování retenční nádrže a ČOV, následně bude zpracována nálezoá zpráva.

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

- Brachtl, Z. 1993:** Terénní průzkum u Vávrovic (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1990, 112.
- Brachtl, Z. 1997:** Vávrovice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1993–1994, 123–124.
- Juchelka, J. 2011:** *Lužická kultura v českém Slezsku*. Rkp. doktorské disertační práce. Uloženo: Ústav archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity, Brno.
- Král, J. 1960:** Přehled výzkumů opavské expositury archeologického ústavu ČSAV pobočky v Brně za rok 1959. *Přehled výzkumů* 1959, 177–181.

Král, J., Stloukal, M. 1960: Žárový hrob č. 5 z Vávrovic, okres Opava. *Časopis Slezského muzea, řada B IX*, 69–73.

Pavelčík, J. 1989: Terénní průzkum u Vávrovic (o. Opava, okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1986, 96–97.

Šikulová, V. 1973: Džbánek na nožkách z Vávrovic (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1972, 26–27.

Wiegandová, L. 1974: Nálezy z Vávrovic v rámci problematiky předlužického horizontu. In: L. Wiegandová (ed.): *Archeologický sborník*. Ostrava: Profil, 43–52.

Pavelčík, J. 1960: *Vávrovice (okr. Opava)*. Rkp. nálezoá zpráva, č. j. 3931/60. Uloženo: Archiv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

Resumé

Opava (Kat. Vávrovice, Bez. Opava), Novosvětská Straže, Parz. Nr. 538/6, 538/9. Lausitzer Urnenfelder-kultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OSTROVAČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Náměstí Viléma Mrštíka. Doba bronzová. Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsících červnu až říjnu zajišťovalo Moravské zemské muzeum archeologický dohled a výzkum na stavbě „E.ON – Ostrovačice – Viléma Mrštíka, obnova NNk“. Na místě byly zjištěny dvě sídlištní jámy datované do doby bronzové. Objekt 502 se nacházel před domem č. p. 7 na náměstí Viléma Mrštíka. Objekt byl částečně narušen recentními zásahy, pravděpodobný tvar byl oválný o zjištěné délce 0,9 m, šíři 0,4 m a max. hloubce 0,3 m. Jáma byla datována na základě keramiky. Druhá jáma (objekt 504) se nacházela v prostoru před domem č. p. 39 (východní část náměstí) a byla částečně narušena sklepem (objekt 505), který byl datován do období vrcholného středověku. Jednalo se o zásobní jámu o průměru necelého 1 m a dochované hloubky 1 m. Z nálezů se podařilo získat keramiku, včetně jednoho celého rekonstruovatelného tvaru, mazanici a zvířecí kosti.

Zdeněk Hájek

Resumé

Ostrovačice (Brno-venkov District), Viléma Mrštíka Square. Bronze Age. Settlement. Rescue excavation.

PAVLOV (K. Ú. PAVLOV U DOLNÍCH VĚSTONIC, OKR. BŘECLAV)

Venušina ulice. Doba bronzová (?). Sídliště.
Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově, př. č. 28/2017.

Lokalizace: X=-597586, Y=-1197011 (S-JTSK).

V souvislosti se stavbou apartmánů v Pavlově na Venušině ulici proběhl na dotčené parcele č. 5185/1 archeologický dohled, který provádělo Regionální muzeum v Mikulově a během kterého nebyla zjištěna žádná pozitivní situace. Stavba však zasáhla i obecní parcelu č. 5184, na které byl zjištěn jeden narušený archeologický objekt. Lokalita se nachází na severovýchodním svahu v rámci jižního okraje intravilánu obce. Podloží lokality tvoří sprašové půdy, místy s četným výskytem vápencových kamenů různé velikosti až do cca 50 cm.

Výzkumem byl zjištěn rozsáhlý zahloubený objekt kónického tvaru, z něhož byla hrubým odhadem prokopána 1/6, zbylá část objektu leží pod asfaltovou vozovkou Venušiny ulice. Spodní část objektu nebylo možné prokopat až na dno v plném rozsahu z důvodu omezeného prostoru, dno bylo zjištěno menší sondou (viz obr. 8). V objektu byly rozlišeny dva hlavní kontexty:

K 100: šedočerná, kyprá prachovitá vrstva, příměs drobných ostrohranných vápencových kamínků do cca 3 cm. Nalezeny byly velmi drobné fragmenty keramiky a jedno celé dno nádoby, ojediněle štípaná industrie (fragment čepele a škrabadlo), mazanice, zvířecí kost

a malakofauna. Vrstva tvoří svrchní část zkoumaného objektu.

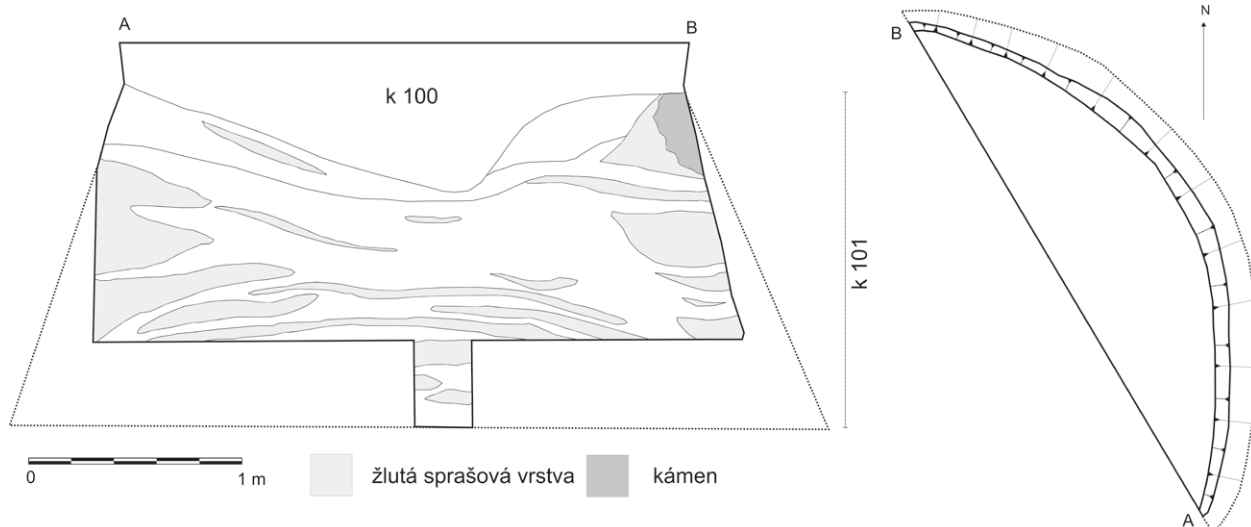
K 101: soubor šedočerných a žlutých prachovitých vrstev, relativně ulehých, podél stěny objektu byly často uloženy drobné i velké vápence do velikosti cca 30 cm. Kontext obsahoval velmi ojedinělé nálezy drobných fragmentů keramiky. V zásypu uprostřed objektu se objevovaly drobné ostrohranné vápencové kamínky. V horní části kontextu se vyskytla ojedinělá faunoturbace.

Stanovení stáří celé nálezové situace je problematické z hlediska nedostatků specifických znaků na keramice, které by dané období definovaly. V kombinaci se znalostí kónického tvaru prozkoumaného objektu lze zatím pouze konstatovat širší interval mezi závěrem eneolitu a obecně dobou bronzovou. Z nálezové situace je zřejmé, že velká většina nálezů se do objektu dostala až v závěrečné fázi zaplňování objektu (k 100), je tedy možné, že objekt může být starší než samy nálezy.

František Trampota

Resumé

Pavlov (Břeclav District), Venušina street. Part of one sunken feature was excavated during construction works on Venušina street in Pavlov. Almost all finds were found in the top layer (k 100). Finds consists of tiny pieces of pottery, chipped stone industry, fragment of an animal bone and mollusc shell. Datation of the finds is possible to set only on large scale between Late Eneolithic and Bronze Age in general.

Obr. 8. Pavlov, Venušina ulice. Plán částečně prozkoumaného zahloubeného objektu. Kresba F. Trampota.

Fig. 8. Pavlov, Venušina street. Plan of partly excavated sunken feature. Drawing F. Trampota.

PROSTĚJOV (K. Ú. ŽEŠOV, OKR. PROSTĚJOV)

„Záhumenky“. Kultura lužická. Ojedinělý nález – bronzová jehlice.

Ve dnech 4. až 27. dubna 2017 byl prováděn průběžný archeologický dohled při stavbě „Cyklostezka Prostějov – Žešov, etapa 2017“, který byl doplněn cílenou detektorovou prospekci v její budoucí trase. Takto byla získána bronzová jehlice s větvenitou hlavicí (obr. 9; ZM ČR 1:10 000, list 24-24-12, 353:58), náležející k její, na střední a severní Moravě poměrně častě se vyskytující, variantě Gemeinlebern (cf. Říhovský 1979, 173–176, Taf. 53: 1336–1361), a spadající tak do středního stupně lužické kultury mladší doby bronzové. Uvedený nález reflektuje již dříve známé a poměrně intenzivní osídlení blízkého okolí místa v éře starších popelnicových polí (např. Fojtík 2017; Gottwald 1924; 1931, 65, 73; Kühnholz 2013, 410–411, Abb. 252, Taf. 37: 2–14; Prudká 1984; aj.).

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2017: Prostějov (k. ú. Žešov, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 58(1), 220.

Gottwald, A. 1924: *Pravěká sídliště a pohřebiště na Prostějovsku*. Prostějov: Buček.

Gottwald, A. 1931: *Můj archeologický výzkum*. Prostějov: Městské museum v Prostějově.

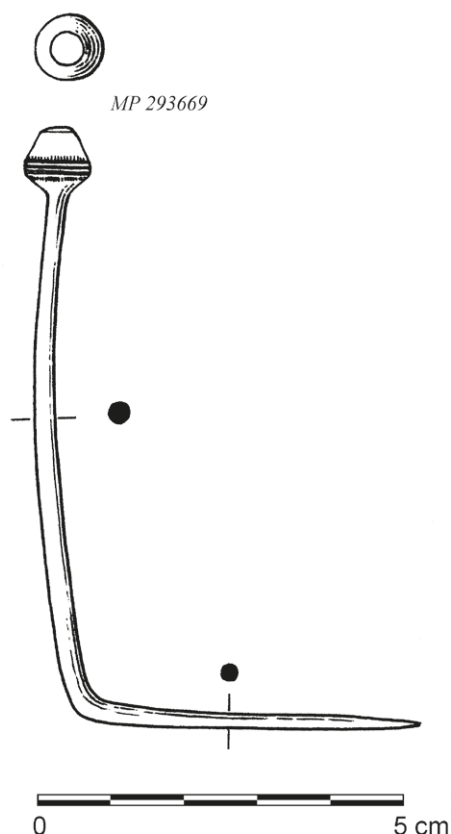
Kühnholz, D. 2013: *Die Anfänge der Lausitzer Kultur in Mähren und der Slowakei*. Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 227. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GmbH.

Prudká, A. 1984: Lužický objekt ze Žešova, okres Prostějov. *Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově* 2(84), 29–31.

Říhovský, J. 1979: Die Nadeln in Mähren und im Ostalpengebiet. *Prähistorische Bronzefunde* XIII(5). München: Beck.

Resumé

Prostějov (Kat. Žešov, Bez. Prostějov), „Záhumenky“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Lesefund mit Hilfe des Metalldetektors – Bronzenadel.

Obr. 9. Prostějov, „Záhumenky“. Bronzová jehlice. Kresba J. Molčíková.

Abb. 9. Prostějov, „Záhumenky“. Bronzenadel. Zeichnung J. Molčíková.

POHOŘELICE (K. Ú. POHOŘELICE U NAPAJEDEL, OKR. ZLÍN)

„Březí“. Starší doba bronzová (?). Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace nálezů: ZM ČR 1:10 000, list 25-33-04, v okolí bodu 57/80 mm od Z/J s. č.

V průběhu záchraného výzkumu (blíže viz oddíl Eneolit) byl zachycen také sídlištní objekt, který nenáležel osídlení z časněho eneolitu. Z výplně tohoto objektu byl získán keramický soubor, který byl datován do starší doby bronzové (byť zlomek drobného džbánku odpovídal tvarům známým ze souborů kultury se zvoncovitými poháry).

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Pohořelice (Kat. Pohořelice u Napajedel, Bez. Zlín), „Březí“. Ältere Bronzezeit (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Zadní újezd“. Kultura lužických popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace nálezů: ZM ČR 1:10 000, list 25-31-08, v okolí bodu 156/288mm od Z/J s. č.

Během záchranného výzkumu byla ve třech výkopech zjištěna přítomnost archeologických výkopů, přičemž zahloubené objekty byly zachyceny pouze ve výkopu u silnice Pravčice–Hulín. Po ovzorkování objektů v jejich profilech byl získán nepočetný keramický soubor, díky kterému mohly být datovány do blíže nespecifikovatelného pravěku, obecně doby bronzové a kultury lužických popelnicových polí. Jelikož výzkum se omezil pouze na obnažené části objektu a nebyl rozšířen mimo rozsah stavebního výkopu, není možné přesněji interpretovat jednotlivé objekty a také zpřesnit jejich dataci.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Pravčice (Bez. Kroměříž), „Zadní újezd“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. DLUHONICE, OKR. PŘEROV)

„Díly“. Starší doba bronzová – věteřovská kultura, KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: body GPS: 49.4598272N – 17.4201536E, 49.4597853N – 17.4204325E, 49.4634811N – 17.4223853E, 49.4639275N – 17.4227714E.

Záchranný výzkum na této lokalitě byl zapříčiněn stavbou komunikace D 1– 0136. V místě budoucí dálnice byla zkoumána polykulturní lokalita Přerov – Předměstí 6 kde bylo prozatím zjištěno osídlení z období eneolitu (MMK II) a také ze starší doby bronzové a z období kultury lužických popelnicových polí. Během výzkumu bylo doposud prozkoumáno 198 sídlištních objektů (jamky, zásobnice, hliníky apod.) a jedna vyšší struktura, která se skládala ze soustavy sloupových jamek. Dále byly také vypreparovány lidské pohřby (tři žárové a pět kostrových) a jeden kostrový pohřeb zvířecí. Žárové pohřby (kultura lužických popelnicových polí) tvořily osamocenou skupinku, jeden pohřeb byl v nádobě a zbývající byly nalezeny v podorníční vrstvě. Kostrové pohřby (věteřovská kultura) byly vyzvednuty ze sídlištních objektů 18 a 107. V objektu 18 byly vypreparovány tři kostry, které se nacházejí v severní části objektu 18 a v jižní byla nelezena neúplná kostra ovce či

kozy. V objektu 107 byly nalezeny dvě kostry (jedna v poloze na boku a druhá na zádech), které byly v jámě uloženy rovnoměrně. Výzkum probíhá od měsíce září roku 2017 a bude pokračovat také v roce 2018.

Jakub Vrána

Resumé

Přerov (Kat. Dluhonice, Bez. Přerov), „Díly“. Ältere Bronzezeit – Věteřov Kultur, Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. DLUHONICE, OKR. PŘEROV)

„Dolní újezd“. Starší doba bronzová – věteřovská kultura, KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během záchranného výzkumu na stavbě D 1 – 0136, bylo na lokalitě Přerov – Dluhonice 2 zkoumáno osm sídlištních objektů, které lze datovat do starší doby bronzové, devět sídlištních objektů, které náleží lužické kultuře a 28 objektů z období KLPP.

Jakub Vrána

Resumé

Přerov (Kat. Dluhonice, Bez. Přerov), „Dolní újezd“. Ältere Bronzezeit – Věteřov Kultur, Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ, OKR. PŘEROV)

„Malé Předměstí“. Mladší a pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum v poloze „Malého Předměstí“ se nachází na trase nově budované rychlostní komunikace D1, ve směru Přerov–Říkovice. Předmětná lokalita se nachází na západním okraji města Přerova, v blízkosti městské části Předměstí, s nadmořskou výškou 224–225 m. Trať „Malé Předměstí“ dále navazuje na trať „Široký“ a „Díly“, které se také nacházejí v trase plánované stavby, a probíhá zde rovněž záchranný archeologický výzkum. V prostoru zkoumané plochy byly již v minulosti provedeny povrchové sběry, během kterých byl získán keramický materiál, datovaný do období popelnicových polí a latěnu. Mezi zcela ojedinělé nálezy také patří fragment švartnového náramku (Schenk 1998, 227–239).

V průběhu sezony 2017 bylo během záchranných archeologických prací exkavováno a následně zdokumentováno celkem 580 sídlištních objektů, které dokládají osídlení lokality v období neolitu, doby bronzové, halštatu, latěnu a raném středověku. Většinu zkoumaných výkopů lze přiřadit k osídlení lokality, v období mladší a pozdní doby bronzové, kulturou lužických popelnicových polí a její slezskou fází. Mezi zkoumanými výkopů lze odlišit kúlové jamky, jámy neurčité funkce, zásobní jámy, hliníky a polozemnice. K větším zkoumaným celkům patří pozůstatky ohrazení, zachyceného v délce 22 m. Předběžně lze říci, že větší podíl zkoumaných výkopů pochází z období sídlištních aktivit slezské kultury.

Výzkum bude dále pokračovat i v následujícím roce 2018, během kterého by měl být již znám přibližný rozsah zkoumaných sídlišť lužické a slezské kultury. Z většiny výkopů byly během exkavace odebrány vzorky na environmentální analýzy, které nám v budoucnu rovněž řeknou více o životě v období mladší a pozdní doby bronzové.

Vít Hadrava

Literatura

Schenk, Z. 1998: Nové povrchové sběry na území Přerova a jeho okolí. *Pravěk* Nová řada 8/1998, 227–239.

Resumé

Přerov (Kat. Předmostí, Bez. Přerov), „Malé Předmostí“. Jung und Spätbronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

RÁJEC (K. Ú. RÁJEC U ZÁBŘEHA, OKR. ŠUMPERK)

„Les Hájky“. Pozdní doba bronzová. Depot. Detektorový nález, záchranný výzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, přír. č. 7/2017.

V lesním svahu v západní části katastru Rájce u Zábřeha, mimo jakoukoli známou archeologickou lokalitu, nalezl p. L. Chamlar dne 21. 5. 2017 pomocí detektoru kovů depot bronzových předmětů (ZM 10 14-43-04, 146:24). Svůj nález telefonicky nahlásil, artefakty ze země nevyjímal a počkal na příjezd archeologa VM Šumperk. Tím pádem mohlo být uložení předmětů odborně zdokumentováno.

Po začátcích situace se v hloubce 24/25 cm objevilo okrouhlé ústí keramické nádoby a uvnitř vedle sebe ležely dva spirálovité nápažníky, pod nimi se nachá-

zely čtyři celé srpy, sekerka s tulejkou a velká puklice (obr. 10). Ve střední části nádoby bylo naskládáno 11 celých náramků a na dně ještě dvě jehlice, část nákrčníku, kopí a fragment plechové nádoby. Spodek nádoby ležel v hloubce 38 cm od současného povrchu. Do keramické nádoby amforovitého tvaru (bohužel byla tlakem okolní země zcela rozpraskána) tak bylo naskládáno 24 bronzových předmětů, většina z nich byla celá a ve vynikajícím stavu zachování.

Z funkčního hlediska tvoří většinu artefaktů z nalezeného souboru šperky a ozdobné součásti oděvu. Impozantní jsou zejména oba spirálovité nápažníky. Jeden byl bohužel rozlámaný do několika žebírek, druhý se našel zachoval v původním tvaru. Je stočený z tenkého bronzového proužku, s vně připojeným středovým příčně přesekávaným žebrem. Oba konce přechází v tyčinku, vně zdobenou rytím. Všechny 11 náramků představuje stejný typ – tyčinkové náramky s rozevřenými konci. Liší se pouze zdobením – většinu z nich pokrývá z vnější strany rozmanitá rytá výzdoba, dva z nich však kombinují rytí s plastickými žebírkami. Další šperk představuje část nákrčníku s torčovaným tělem okrouhlého průřezu. Technologickou zajímavostí jsou dvě jehlice (jedna z nich zlomená), neboť nemají dokončenu finální úpravu povrchu – nejsou zabroušeny hrany vzniklé po odlití do formy a chybí jakákoli obvyklá rytá výzdoba. Zdá se totiž, že při jejich odlévání došlo k posunutí formy, takže finální úprava poté postrádala smysl – jde tedy zřejmě o nepodařené výrobky.

V depotu se dále nacházelo nářadí – čtyři celé srpy (typ s řapem a postranním výčnělkem) a sekerka s tulejkou a malým ouškem, tělo zdobí plastické lišty. Zbraně reprezentuje část kopí, ovšem pouze v podobě fragmentu středové části tulejky a postranních listů. Vzácností je část plechu s přehnutým okrajem a přínýtovaným páskem – pravděpodobně část nádoby s madlem nebo dokladem opravy.

Velká litá a dotepávaná oble klenutá puklice s vybiženou výzdobou v podobě soustředných kružnic tvořených perličkami je z Moravy známa pouze v několika exemplářích. Našemu nálezu chybí vrcholový knoflík, který byl k tělu připevněn pomocí nýtu – zbyl po něm pouze otvor. Nejlepší analogie shledáváme v depotu z Křenůvek a hlavně ze Štramberka. Funkčně jsou tyto puklice považovány za součást koňských postrojů a zdá se, že uvedené vícedílné moravské faléry s vybiženou výzdobou lze považovat za autochtonní produkt, který je zatím chronologicky vázán na mladší stupeň doby popelnicových polí, stupeň H B1 (Salaš 2005, 123–124). V obou zmíněných depotových celcích také nacházíme analogie i k většině ostatních předmětů, takže uvedenou dataci bude snad možné předběžně vztáhnout na celý nález, který je teprve předmětem konzervace.

Jakub Halama

Literatura

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I, II.* Brno: Moravské zemské muzeum.

Resumé

Rájec (Kat. Rájec u Zábřeha, Bez. Šumperk), „Les Hájky“. Spätbronzezeit. Depot. Lesefund mit Hilfe des Metalldetektors. Rettungsgrabung. Museum Šumperk, Zuwachs. Nr. 7/2017.

Obr. 10. Rájec, „Les Hájky“. Depot bronzových předmětů v keramické nádobě „in situ“. Foto G. Halama-Leite.

Abb. 10. Rájec, „Les Hájky“. Bronzedepot „in situ“. Photo by G. Halama-Leite.

RAJHRADICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Za ovčírnu“. Starší doba bronzová. Sídliště. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: v linii mezi body S-JTSK Y=-595894 X=-1172552, Y=595901 X=1172462.

Od března do srpna 2017 probíhala na katastrech obcí Blučina, Měnín a Rajhradice rekonstrukce plynovodního přivaděče. V rámci této liniové stavby byly na katastru obce Rajhradice (trať Za ovčírnu; pravý břeh Dunávky) zachyceny sídlištní aktivity a hrob ze starší doby bronzové.

Lokalita se nachází na pravobřežní terase nad říčkou Dunávkou, v prostoru, kde se kříží s dálnicí D2. Nadmořská výška naleziště je 185 m. Liniový výkop až 4 m široký a 2 m hluboký probíhal v celé své délce v původním výkopu z 50. let 20. století, byl však cca o 1 m na každé straně rozšířen. Stavbou bylo narušeno několik zahlučených objektů (zásobních jam, příkop?), které poskytly nepočetný materiál spadající rámcově do období starší doby bronzové. Exkavován byl také hrob H800, ve kterém byly uloženy celkem tři jedinci (pravděpodobně děti). Na dně čtvercové hrobové jámy s rozměry 1,5 × 1,5 m a hloubkou cca 1,5 m od úrovně terénu bylo nalezeno také několik neopracovaných kamenů. Postdepoziční procesy velmi negativně ovlivnily dochování skeletů, takže o uložení mrtvých lze říci velmi málo. Jedinci byli uloženi v řadě vedle sebe, při východním okraji jámy, hlavou k severu, na pravém boku a bez jakýchkoliv milodárů. Vzhledem k povaze nálezu a přítomnosti jiných objektů ze starší doby bronzové je množné uvažovat o příslušnosti k únětické kultuře.

Je zřejmé, že se jedná o část nové lokality z období starší doby bronzové.

Richard Bíško, Petr Kos

Resumé

Rajhradice (Brno-venkov District), „Za ovčírnu“. The early Bronze Age settlement and grave were excavated during the rescue excavation.

REBEŠOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Příčky“. Mladší/pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: v linii mezi body S-JTSK Y=-596343 X=-1169910, Y=-596369 X=-1169594.

Od března do října 2017 probíhala na katastrech obcí Rajhradice, Rebešovice a Chrlice rekonstrukce plynovodního přivaděče. V rámci této liniové stavby byly na hranicích katastrů obcí Rebešovic a Chrlic (trať Příčky) zachyceny četné sídlištní aktivity z mladší/pozdní doby bronzové, doby laténské (viz lokalita Rebešovice v oddílu Doba železná) a římské (viz lokalita Rebešovice v oddílu Doba římská a doba stěhování národů). Sledovaná lokalita se nachází na mírném

návší mezi Dvorským potokem a přítokem Ivanovického potoka na hranici s katastrem obce Chrlice. Při původní pokládce plynovodního potrubí v 50. letech 20. století zde byly zjištěny nálezy z doby bronzové a halštatu.

Liniový výkop až 4 m široký a 2 m hluboký probíhal v celé své délce v původním výkopu z 50. let 20. století, byl však cca o 1 m na každé straně rozšířen.

V úseku dlouhém cca 500 m bylo možné na vzniklém profilu identifikovat až 1 m mocnou kulturní vrstvu/půdní horizont obsahující velké množství střepů z mladší/pozdní doby bronzové, doby laténské a římské.

Nálezy z mladší/pozdní doby bronzové byly vzorovány také přímo ze zahloubených situací, které byly situovány především do vrcholové části hřbetu. Hojný na archeologický materiál byl především objekt 521 – zásobní jáma, na profilu bohatě stratifikována. Obsahoval četné nálezy keramiky, mazanice a kostí.

Zjištěné situace doplňují informace získané v 50. letech 20. století (Ondráček 1959) a dokládají polykulturní osídlení lokality.

Richard Bíško

Literatura

Ondráček, J. 1959: *Rebešovice (okr. Židlochovice). Velatické, laténské a slovanské sídliště (pohřebiště?).* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 3052/59. Uloženo: Archiv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

Resumé

Rebešovice (Brno-venkov District), "Příčky". The Late Bronze Age settlement was excavated during the archaeological rescue excavation.

ROSTĚNICE-ZVONOVICE (K. Ú. ROSTĚNICE, OKR. VYŠKOV)

„U Výrovny“, „Za Gregorovým“, parc. č. 1166, 1189, 1203. Doba bronzová. Rovinné sídliště. Záchraný výzkum.

V souvislosti s výstavbou nové polní cesty C13 v extravilánu obce Rostěnice-Zvonovice (k. ú. Rostěnice, parc. č. 1166, 1189, 1203), byl v září roku 2016 proveden záchraný archeologický výzkum (podrobnější popis výzkumu s plánem viz číslo Středověk a novověk tohoto ročníku).

Skrývka ornice středního úseku nové polní cesty na pravém břehu Rostěnického potoka nedosáhla nikde sprašového podloží. Nebylo možné sledovat polohu a půdorysy archeologických objektů, i když jejich přítomnosti nasvědčovaly nečetné střepy nádob pravděpodobně z doby bronzové, roztroušené v ornici.

Ve střední části západního úseku nové polní cesty (levý břeh Rostěnického potoka) došlo ke skrývce ornice až na úroveň sprašového podloží. Bylo zde proto možné v ploše sledovat rozměrný objekt nepravidelného tvaru s. j. 500, tradičně označovaný jako hliník. Objekt na severní i jižní straně zasahoval i mimo skrytou plochu. Na základě několika málo střepů nalezených při vzorkování můžeme objekt datovat do doby bronzové (Kolařík 2016).

Václav Kolařík

Literatura

Kolařík, V. 2016: *Rostěnice, polní cesta C13. Záchraný archeologický výzkum.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 15/16. Uloženo: Archiv Archaia Brno, o. p. s.

Resumé

Rostěnice-Zvonovice (Kat. Rostěnice, Bez. Vyškov), „U Výrovny“, „Za Gregorovým“, Parz. Nr. 1166, 1189, 1203. Bronzezeit. Flachlandsiedlung. Rettungsgrabung.

ROUSÍNŮV (K. Ú. VÍTOVICE, OKR. VYŠKOV)

„Padělky“. Mladší doba bronzová, pravěk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: Y: 580368.47, X: 1159938.61.

Lokalita v poloze „Padělky“ byla poprvé sledována v roce 2016 během stavby rodinného domu. Záchraný výzkum zjistil, že se jedná o intenzivně osídlovaný mírný jižní svah. V základových pasech dalšího rodinného domu jsme dokumentovali 7 archeologických objektů. Jednalo se o sídlištní jámy různého tvaru, hloubky i určení. Kruhová vakovitě zahloubená zásobní jáma obsahovala keramiku z mladší doby bronzové. Ostatní objekty se nepodařilo přesněji datovat. Zařazujeme je pouze rámcově do pravěku.

Blanka Mikulková

Resumé

Rousínov (Kat. Vítovice, Bez. Vyškov), „Padělky“. Jüngere Bronzezeit, Urzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŘÍČANY (K. Ú. ŘÍČANY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

Ulice Sportovní. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Archeologický ústav Moravského zemského muzea provádí od počátku roku 2017 dohled a výzkum při výstavbě nové rezidentní čtvrti v Říčanech. V průběhu měsíce března byla při skrývce objevena pravěká kulturní vrstva datovaná do doby bronzové. Datace byla provedena především na základě nálezů keramiky. Zkoumaná plocha byla rozdělena na čtverce o velikosti 1 × 1 m a exkavována v celém prostoru ohroženém hlubší skrývkou. V prostoru budoucí komunikace a jednotlivých domů skrývka nedosahovala do hloubky pravěké vrstvy, tudíž byla ponechána pro potenciální budoucí výzkum. Kulturní vrstva byla narušena vojenským zákopem z období 2. světové války včetně skeletu příslušníka německé branné moci.

Zdeněk Hájek, Jaroslav Dytrych

Resumé

Říčany (Říčany u Brna Cadastre, Brno-venkov District), Sportovní street. Bronze Age. Settlement. Rescue excavation.

SLAVKOV (K. Ú. SLAVKOV U OPAVY, OKR. OPAVA)

Parc. č. 551/2. Mladší doba bronzová – KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: souřadnicemi S-JTSK: X 1089061.46, Y 502158.28.

V první polovině srpna 2017 byl na parcele č. 551/2 na katastru Slavkova u Opavy realizován pracovníky Národního památkového ústavu – Územního odborného pracoviště v Ostravě záchranný archeologický výzkum vyvolaný výstavbou rodinného domu manželů Gregořicových. Místo pro novostavbu je situováno na severozápadním okraji obce, v prostoru zastavovaném nově rodinnými domy, který je ohraničen ze severu ulicí Záhumenní a z jihu ulicí Kavír. Naleziště se nachází na mírném východně orientovaném svahu v nadmořské výšce cca 231 m a je identifikováno souřadnicemi S-JTSK: X 1089061.46, Y 502158.28.

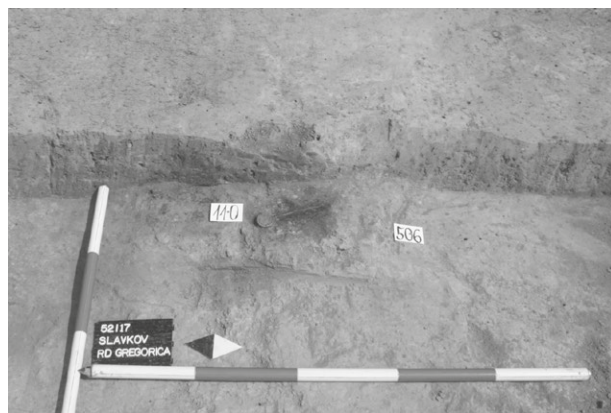
V letošním roce byly na sousední parcele při stavbě rodinného domu odkryty další archeologické objekty (zkoumáno Slezským zemským muzeem v Opavě). První doklady existence pravěkého sídliště v tomto prostoru obce Slavkov byly získány v roce 2012 M. Kieconem přibližně 100 m severovýchodním směrem při stavbě rodinného domu pana Fréhara (parc. č. 1413/89, 1413/90).

Z důvodu velké mocnosti orniční vrstvy se po dohodě s investorem archeologický průzkum omezil na východní polovinu plochy (cca polovina celkové rozlohy) na kontrolu při bagrování základových pasů. Naopak v západní části plochy v místech plánovaného terénního zářezu byla strojní technikou skryta orniční vrstva až na povrch sprašového podloží. V této části byly odkryty půdorysy pravěkých jam. Zdokumentována byla kruhová zásobní jáma s plochým dnem a hruškovitým profilem, osm sloupových jam a mělká nepravidelně oválná jáma nejasné funkce. Z výplně zejména zásobní jámy pochází početná kolekce zlomků keramických střepeň a mazanice, z oválného objektu byl vyzvednut fragment bronzové ozdoby, jehlice s ploše spirálovitě zavinutou hlavicí do růžice (obr. 11, 12). Keramika odpovídá sídlištní produkci mladší doby bronzové, kultury lužických popelnicových polí (B C).

Tereza Tichá Krasnokutská

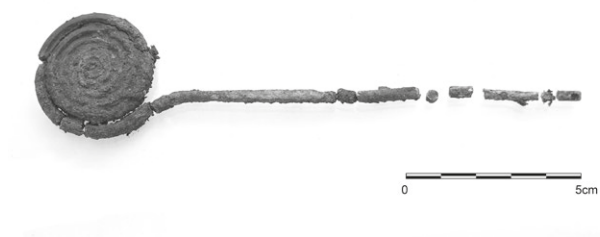
Resumé

Slavkov (Kat. Slavkov u Opavy, Bez. Opava), Parz. Nr. 551/2. Jüngere Bronzezeit – Lausitzer Urnenfelder-kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 11. Slavkov. Sídlištní objekt č. 506 s bronzovou jehlicí. Foto E. Pyš.

Abb. 11. Slavkov. Siedlungsobjekt Nr. 506 mit Bronzenadel. Foto E. Pyš.

Obr. 12. Slavkov. Bronzová jehlice před konzervací. Foto J. Tůmová.

Abb. 12. Slavkov. Bronzenadel vor Konservierung. Foto J. Tůmová.

ŠAKVICE (OKR. BŘECLAV)

„Kopce“, parc. č. 3369. Velatická kultura. Ojedinelý nález – bronzový meč. Uložení nálezů: Městské muzeum a galerie Břeclav, příspěvková organizace, přír. č. 7/17, inv. č. A-16798.

Lokalizace: ZM 1:10 000 map. list 34-21-22

SJTSK: GPS latitude: 48.8744211, GPS longitude: 16.7345764

Na jaře roku 2017 byly na katastru obce Šakvice nalezeny Jindřichem Jeřábekem zlomky bronzového meče s plnou litou rukojetí (obr. 13). Z meče byla nalezena rukojeť s částí čepele a dva samostatné zlomky čepele. Nálezce jej vyzvedl z písčité půdy asi 25 cm od povrchu.

Meč patří s velkou pravděpodobností k liptovskému typu. Hlavice měla podobu oválné plošky s knoflíkem uprostřed a otvorem. Čepel byla k rukojeti připojena dvěma nýty. Meč je zdoben rytou výzdobou. Hlavice je z vrchní strany zdobena girlandovitými půlobloučky, ze spodní strany jsou krátké doprava nahnuté rýžky mezi dvěma oválnými rýhami. Rukojeť byla zdobena obvodovými rýhami a půlobloučky. Také se zde nacházely tři plastické vývalky. Celková váha zachovalé části meče je 235,5 g, z čehož váha rukojeti je 151,5 g. Zachovaná délka rukojeti s částí čepele má 12 cm. Oválná hlavice má maximální hodnoty 3,85 × 2,9 cm. Průměr dírky v hlavici je 0,4 cm a průměr knoflíku hlavice je 0,83 cm.

Libor Kalčík

Resumé

Šakvice (Břeclav District), „Kopce“, Land Registry No. 3369. Bronze sword of Liptov type. Velatic culture. Isolated artefact.

Obr. 13. Šakvice, „Kopce“. Bronzový meč liptovského typu. Foto L. Kalčík.

Abb. 13. Šakvice, „Kopce“. Bronze sword of Liptov type. Photo by L. Kalčík.

ŠELEŠOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Pod rozdíly“. Kultura lužických popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace stavby: ZM ČR 1:10 000, list 25-31-16, v okolí bodu 221/301 mm od Z/J s. č.

Záchranným archeologickým výzkumem, plynule navazujícím na záchranné akce při budování základní technické vybavenosti a výstavbě jednotlivých rodinných domů (Popelka 2016, Fojtík, Popelka 2017), se podařilo zachytit a částečně prozkoumat celkem tři situace. Jednalo se o sondou ověřenou kulturní vrstvu, dokládající osídlení lokality v pravěku a raném středověku a novověký krech (20. století). Přítomnost těchto situací byla zachycena již po plošné skrývce, která nedosahovala úrovně sterilního podloží. Během kontroly výkopu pro základové pasy byla v jejich stěně zachycena koncentrace keramiky, kterou bylo možné datovat do mladší doby bronzové. Jelikož v celé ploše nebylo dosaženo podloží, lze jako prozkoumané a prosté archeologických situací považovat pouze výkopy pro základové pasy. V případě budoucích výkopů je na zbylé ploše nutné provést další archeologický výzkum.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Fojtík, A., Popelka, M. 2017: Šelešovice (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 58(1), 175, 225–226.

Fojtík, A., Popelka, M. 2017: Šelešovice (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 58(2), 253–254.

Popelka, M. 2016: Šelešovice (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 57(1), 177–178, 229–230.

Resumé

Šelešovice (Bez. Kroměříž), „Pod rozdílý“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠLAPANICE (K. Ú. ŠLAPANICE U BRNA, OKR. BRNO-VEŇKOV)

„Brněnská pole“. Starší doba bronzová – únětická kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

V trati „Brněnská pole“ na severovýchodním okraji města byly při stavbě obchodního centra na ploše 7000 m² zachyceny poměrně řídké stopy pravěkého osídlení. Lokalita se nachází na mírném svahu obráceném k jihovýchodu v ploše, kterou lze vymezit na mapě ZM ČR 1:10 000, list 24-43-01, v ploše mezi koordináty 371/73, 363/78, 366/83 a 374/79 mm od Z/J s. č. Přes dvě desítky zahluobených objektů byly bez výjimky datovány do období únětické kultury s obvyklým spektrem nálezů. Koncentrace spíše nevýrazných kúlových jam přibližně ve středu plochy doprovázená dalšími nehlubokými sídlištními jámami svědčí snad o existenci usedlosti nadzemní konstrukce. Ve dvou hlubších izolovaných objektech byly zaznamenány lidské pohřby. V jednom spočívala na dně kostra statného padesátiletého muže, ve druhém byl zasypán asi pětáctiletý muž spolu s tříletým dítětem a dvěma hrnkami určenými jako milodary (obr. 14). Neobvyklá poloha dospělého opírajícího se původně o stěnu jámy evokuje zasypání jeho těla přímo v místě skonu. Nepříjemným specifickým výzkumu bylo značné zhutnění zásypů objektů způsobené pravděpodobně dlouhodobým suchem v kombinaci se současným stylem obdělávání půdy; při výzkumu větších objektů si tento jev vynutil částečné použití stavební mechanizace.

Ivan Čížmář, Jiří Kala

Resumé

Šlapanice (Kat. Šlapanice u Brna, Bez. Brno-venkov), „Brněnská pole“. Altere Bronzezeit – Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 14. Šlapanice, „Brněnská pole“. Pohřeb muže s dítětem na dně zásobní jámy. Foto I. Čížmář.

Abb. 14. Šlapanice, „Brněnská pole“. Begrabung eines Mannes mit einem Kind auf dem Vorratsgrubengrund. Foto I. Čížmář.

ŠTÍTNÁ NAD VLÁŘÍ-POPOV (K. Ú. ŠTÍTNÁ NAD VLÁŘÍ, OKR. ZLÍN)

„Dělnice“. Kultura lužických popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace stavby: ZM ČR 1:10 000, list 25-34-20, v linii mezi body 339/104-351/66 mm od Z/J s. č.

V období od 6. 4. 2017 do 9. 8. 2017 probíhal záchranný archeologický výzkum na stavbě „Komunikace a IS Dělnice – přední“ v k. ú. Štítná nad Vlárí (trať „Dělnice“). I přes značné poškození plochy stavby, způsobené nepříznivým počasím a pojezdy stavební techniky, se podařilo zachytit a prozkoumat šest archeologických objektů (mimo ně byl na ploše stavby a haldách zeminy získán také soubor artefaktů sestávající z keramických zlomků a mazanice). Na základě získaného nevýrazného keramického souboru může být většina prozkoumaných objektů přiřazena kultuře popelnicových polí mladší doby bronzové až starší doby železné, přičemž není možné jednoznačně určit bližší chronologický stupeň.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Štítná nad Vlárí-Popov (Kat. Štítná nad Vlárí, Bez. Zlín), „Dělnice“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

TROUBSKO (OKR. BRNO-VENKOV)

„Horní louky“. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2017 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno záchranné výzkumy na pozemcích s parc. č. 1289/19, 1289/20, 1289/21, 1289/22, 1289/23, 1289/24, 1289/26, 1289/27, 1289/65, 1289/70, 1289/72, 1289/83 a 1289/84 v trati „Horní louky“ v souvislosti s výstavbou obslužné komunikace a objektů pro výrobu a podnikání (viz oddíly Neolit a Eneolit v tomto čísle).

Na dotčených pozemcích byly zaznamenány také 3 soliterně umístěné zásobní jámy s podhloubenými stěnami a plochým dnem. Pouze jedna z nich ovšem poskytla datovatelné zlomky keramických nádob, které náleží do únětické kultury.

Michal Přichystal

Resumé

Troubsko (Bez. Brno-venkov), „Horní louky“. Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Horní louky“ wurde die Siedlung der Aunjetitzer Kultur entdeckt.

UHERČICE (K. Ú. UHERČICE U HUSTOPEČÍ, OKR. BŘECLAV)

„Nad Letnou“. Starší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: v linii mezi body S-JTSK Y=- 596125 X=-1186230, Y= -596092 X= -1186196.

Od října do prosince 2017 probíhala na katastrech obcí Velké Němčice a Uherčice u Hustopečí výstavba teplovodu pro skleníky u Velkých Němčic. V rámci této liniové stavby byly na katastru obce Uherčice (trať „Nad Letnou“) zachyceny sídlištní aktivity ze starší doby bronzové.

Lokalita se nachází ve vrcholové části velmi oblého hřbetu, v nadmořské výšce 193 m, který dále stoupá směrem na jihozápad do prostoru Starých hor. V širším měřítku se lokalita nachází v prostoru mezi řekou Svratkou a jejím levobřežním přítokem Starovickým potokem. Od nejbližší vodoteče je ovšem vzdálená 750 m.

Ve výkopu 2 m širokém a 1,5 m hlubokém byly zachyceny zahloubené objekty (zásobní a kúlové jámy), které obsahovaly velmi málo početný materiál zařaditelný obecně do období starší doby bronzové. Výjimku tvořil objekt 500 kruhového půdorysu o průměru 1 m, který kromě početné keramiky, mazanice a kostí za-

hrnoval i četné schránky velevruba malířského (*Unio pictorum*).

Lokalita je známá od 90. let 20. století, kdy zde byl prováděn záchranný výzkum při pokládce VTL plynovodu Dolní Dunajovice – Uherčice. Bylo zjištěno polykulturní osídlení od neolitu, přes dobu bronzovou až po raný středověk (Vítula 1999, 464).

Richard Bíško

Literatura

Vítula, P. 1999: Uherčice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 39 (1995–1996), 464.

Resumé

Uherčice (Uherčice u Hustopečí Cadastre, Břeclav District), “Nad Letnou”. The Early Bronze Age settlement was excavated during the archaeological rescue excavation.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (K. Ú. JAROŠOV U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ, OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Za humny“, „Odlučí“. Pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace středu lokality: GPS souřadnice: 49°5'13.61"S; 17°30'30.21"V; WGS 84).

V roce 2017 proběhl v souvislosti s výstavbou vozovky a zasíťování pro novou ulici rodinných domů archeologický výzkum na katastru Jarošova u Uherského Hradiště. Zkoumaná lokalita Jarošov – „Za humny“ nebo také „Odlučí“ se nachází na levém břehu řeky Moravy cca 4 km severovýchodně od centra Uherského Hradiště. Z geografického hlediska se rozprostírá na okraji nivy, která přechází ve strmé svahy stoupající až do úrovně rozlehlé terasy. Nadmořská výška zde osciluje mezi 185–187 m. Jedná se o místo přirozeně chráněné od východu až po jihozápad svahy, které lokalitu jakoby obloukovitě ohraničují. Zároveň se jedná o polohu s širokým výhledem do nivy řeky Moravy. Ta je od popisované lokality vzdálena za současného stavu 750 m. Uvedená hodnota je ovšem pochopitelně ovlivněna regulací toku, který mohl dříve meandrovat výrazně blíže k lokalitě. Dalším blízkým vodním zdrojem je říčka Březnice, která se vlévá do Moravy ve vzdálenosti jen několika set metrů. Geologické podloží lokality je tvořeno kvartérními nivními sedimenty hlinitého až jílovitého charakteru s roztroušenými štěrkovými polohami. Ve východním sousedství zkoumaného sídlištního areálu vystupují flyšové

vrstvy s vápnitými jílovci a glaukonitickými pískovci. Zmíněné svahy, které lokalitu obklopují, jsou pak pokryty návějemí spraší a sprašových hlín.

Při záchranném archeologickém výzkumu bylo položeno na dotčené lokalitě celkem 7 sond (obr. 15). Tři z nich se nacházely na parcelách určených k zástavbě rodinnými domy. Další tři pak přímo v prostoru nově budované cesty. Poslední zjišťovací sonda byla umístěna na pozemku investora stavby, východně od nově budované ulice. Plošná exkavace v rámci cesty proběhla pouze v sondě č. 4, kde došlo k výraznému narušení archeologických situací stavbou. V případě sondy 1 a 5 byla ve výkopech pouze zdokumentována stratigrafická situace a odebrány vzorky materiálu z kulturní vrstvy. Sondy na pozemcích jednotlivých rodinných domů byly původně koncipovány jako čtverec 5×5 m. Vzhledem k odrytým situacím však byly rozšířeny na konečných – S2: 5×7 m, S3: 7×5 m; S6: 6×7 m. Ve všech provedených sondách se podařilo zachytit mocné kulturní souvrství (30–100 cm), které bylo rovněž precizně zkoumáno. Kulturní vrstva byla rozdělena na kvadranty o velikosti 50×50 cm a odebírána po 10 cm mocných mechanických vrstvách, což umožnilo poměrně detailní sledování plošné distribuce nálezů a také dokumentaci archeologických situací v jednotlivých úrovních.

Nově objevená lokalita je silně polykulturní. Kromě nevýrazných stop osídlení z období neolitu zde byly prokázány lidské aktivity také v pozdní době laténské a raném středověku. Nejintenzivněji však byla lokalita osídlena v pozdní době bronzové a také v pozdní době halštatské (viz oddíl Doba železná). Pozdní

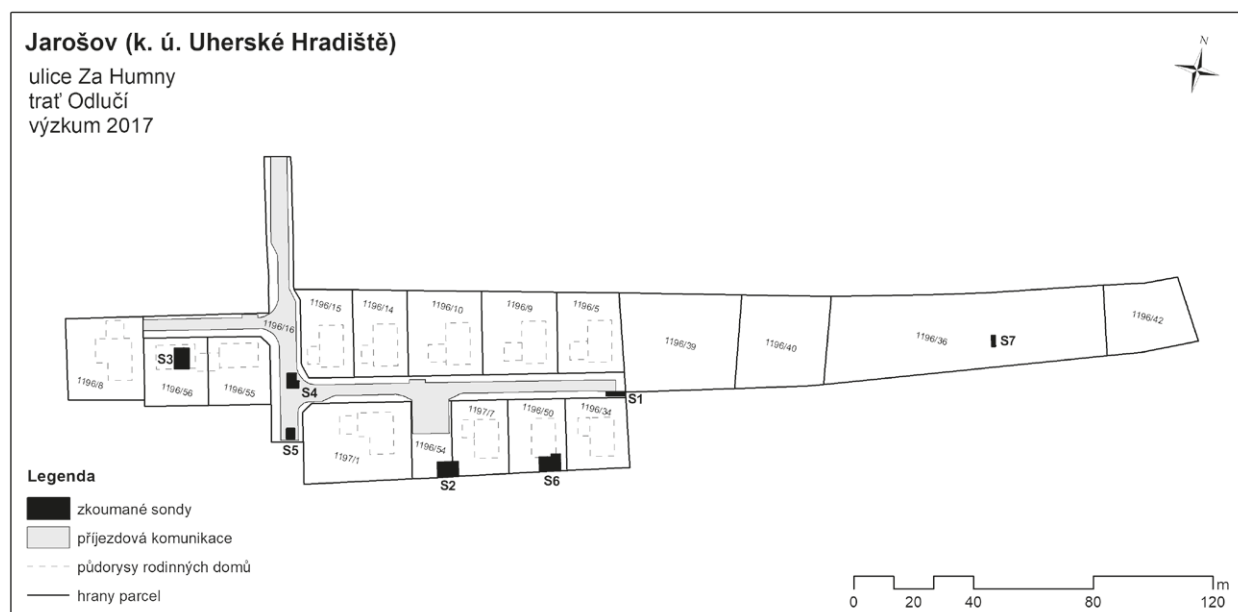
dobu bronzovou zde zastupuje vedle množství materiálu z kulturní vrstvy také několik zahluobených objektů, z nichž se podařilo blíže klasifikovat dvě obilní jámy, jednu polozemnici a jednu rozměrnější sídlištní jámu. Na lokalitě se nachází rovněž velké množství kůlových a sloupových jam, které ovšem pro absenci chronologicky citlivějšího materiálu v jejich výplni není možné přesněji datovat. V archeologickém materiálu dominují nálezy zlomků keramiky. Početně jsou však zastoupeny také hrušky do oranžova vypálené mazanice a fragmenty zvířecích kostí. Nalezeno bylo i několik drobných zlomků bronzových artefaktů a bronzová jehlice.

Rozložení realizovaných sond napomohlo přiblížit také rozsah nově objevené lokality. Z rozmístění objektů a distribuce materiálu v rámci kulturní vrstvy je zřejmé, že archeologickým výzkumem bylo zachyceno sídliště kultury popelnicových polí o rozloze, přesahující prostor o rozměrech 300×100 m. Zajímavý je také fakt, že k objevu této rozlohou obrovské lokality došlo až nyní, přestože výzkumem a povrchovými sběry bylo prokázáno, že nemalá část sídliště se nachází pod současnou zástavbou.

Jaroslav Bartík, Tomáš Chrastek

Resumé

Uherské Hradiště (Jarošov u Uherského Hradiště Cadastre, Uherské Hradiště District), “Za humny”, “Odlučí”. Late Bronze Age. Settlement. Rescue excavation.

Obr. 15. Uherské Hradiště, „Odlučí“. Plán lokality s vyznačenou polohou jednotlivých sond. Autor J. Bartík.

Fig. 15. Uherské Hradiště, “Odlučí”. Site plan with the location of individual probes. Author J. Bartík.

ÚJEZD U BOSKOVIC (OKR. BLANSKO)

„Zlatník“. KLPP. Depot. Průzkum detektorem kovů, záchranný výzkum.

V únoru 2017 ohlásil Eduard Konečný nález hromadného nálezu bronzových předmětů, z kterého vyzvedl tordovaný drátěný kruh. Dne 19. 2. 2017 proběhl v místě nálezu záchranný výzkum. Lokalita se nachází na severním prudkém nepřístupném skalnatém svahu kopce Zlatník naproti zřícenině boskovického hradu. Celkem bylo mezi kameny vyskládáno 19 předmětů, někdy ve skupinkách (např. 4 náramky zapletené do sebe) většinou se jednalo o drátěný kruhový šperk zdobený jemnou rytou výzdobou, ve dvou případech tordovaný, dále jeden srp, jeden litý kruh o průměru 10,5 cm a malý litý kroužek o průměru 3,1 cm. Artefakty byly vyzvednuty z plochy 1,2 × 0,7 m, některé předměty musely být původně uloženy na povrchu (hloubka nálezů se pohybovala mezi 9 až 27 cm). Depot (obr. 16), složený převážně ze šperků, obsahoval předměty beze známek opotřebení a na základě předběžného určení je datován do pozdní doby bronzové. Působivý charakter okolní krajiny (kamenitý terén, rostlé skály) a také povrchové uložení nových nepoškozených předmětů mezi kameny by napovídaly rituálnímu uložení nebo obětině v kontextu sakrálně vnímané krajiny (Salaš, Jarůšková 2018, 131).

Kopec Zlatník je z minulosti znám v souvislosti s tzv. „boskovickým pokladem“ stříbrných mincí z období třicetileté války. Vzhledem k tomuto i výše uvedenému bronzovému depotu byla na Zlatníku provedena skupinová prospekce s detektory kovů. Možná i vzhledem k nepřístupnosti terénu a kamenitému povrchu však nebyl zaznamenán žádný další pravěký nález.

Zuzana Jarůšková

Literatura

Salaš, M., Jarůšková, Z. 2018: Poznámky k současnému stavu fondu metalických depotů doby popelnicových polí v regionu Malé Hané. *Pravěk* Nová řada 25, 119–136.

Resumé

Újezd u Boskovic (Bez. Blansko), „Zlatník“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Depotfund. Lesefund mit Hilfe des Metalldetektors. Rettungsgrabung.

Obr. 16. Újezd u Boskovic. Bronzový depot.

Abb. 16. Újezd u Boskovic. Bronzener Depotfund.

VELKÉ OPATOVICE (OKR. BLANSKO)

„Fitřefy“, p. č. 2089/2,3,4. KLPP – lužická fáze. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Čtvrtá etapa záchranného archeologického výzkumu v roce 2017 byla vyvolána erozí především jihozápadního profilu stavby a ve 2 případech také na severozápadním svahu. Profily pod úroveň terénu zahlubené stavby haly tvoří ze dvou stran (severovýchodní a jihozápadní) odbagrované svahy stavby o výšce 2,5–4 m. Oderodovaný svah odkryl porušené žárové hroby již v sezóně 2016 (5 hrobů; Jarůšková 2017), pokračující eroze pak v roce 2017 odkryla další 3 hroby, objevené během náhodných návštěv staveniště. V roce 2017 naplánoval investor opěrnou zeď na zajištění erodujícího jihozápadního svahu, proto byl na konci srpna zarovnan profil svahu bagrem a hlína z něj postupně odtěžena. Během těchto prací bylo na jihozápadním profilu objeveno dalších 6 porušených žárových hrobů. Celkově bylo v sezóně 2017 objeveno devět hrobů, které byly označeny jako H1816 – H1824. Preparace a dokumentace hrobů probíhala ve dnech 30–31. 8. 2017. Dne 31. 8. provedl Michal Přichystal z Ústavu archeologické památkové péče Brno geodetické zaměření nových hrobů.

Z devíti hrobů byly 4 popelnicové a 5 jamkových. Jamkové hroby se na profilu projeví jako černý probarvený flek (koncentrace uhlíků, příp. kremace) o různých rozměrech a tvarech. Podrobná preparace a dokumentace proběhla jenom u jednoho z hrobů H1816, u ostatních to vzhledem k nepřístupnému terénu nebylo možné a byly dokumentovány jenom fotograficky. Hrob H1816 tvořila popelnice s kremací, dno hrobu bylo upraveno – vyloženo kameny. Dochoval se větší plochý kámen, na kterém byla položena popelnice a tři menší kameny. Ze čtyř etap záchranného archeologického výzkumu se podařilo identifikovat celkem 109 zá-

rových hrobů (Jarůšková 2016; 2017). Popelnicové pole u Velkých Opatovic, o jehož existenci se vědělo již před více jak 100 lety (Lipka 1903), je největším popelnicovým pohřebištěm zkoumaným na Moravě v posledních 30 letech. Pohřebiště z tohoto období byla v podobném rozsahu nedávno zkoumána ve východních (Jaroměř – Čáslavky) nebo středních Čechách (Kutná Hora).

Zuzana Jarůšková

Literatura

Lipka, F. 1903: Popelnicové pole u Vel. Opatovic. *Pravěk* 1903(4), 143.

Jarůšková, Z. 2016: Velké Opatovice (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 57(1), 232–233.

Jarůšková, Z. 2017: Velké Opatovice (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 58(1), 229–230.

Resumé

Velké Opatovice (Bez. Blansko), „Fitřefy“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur – Lausitzer Phase. Begräbnisstätte, 9 neue Gräber. Rettungsgrabung.

ZLÍN (K. Ú. MALENOVICE U ZLÍNA, OKR. ZLÍN)

„Rybničky“. Kultura lužických popelnicových polí (?). Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace stavby: ZM ČR 1:10 000, list 25-31-24, v ploše mezi body 225/93-223/91-225/88 -229/88 mm od Z/J s. č.

V průběhu archeologického výzkumu byla zjištěna přítomnost archeologických objektů, které představují západní okraj pravěkého sídliště situovaného východním směrem v trati „Zadní mezicestí“. Jelikož na dotčeném pozemku nebyla realizována stavební činnost, která by přímo ohrožovala přítomné archeologické objekty (skrývka ornice byla uskutečněna z důvodu navýšení terénu), nebylo přistoupeno k jejich exkavaci, ale pouze k zaměření pomocí ruční stanice GPS. Po uskutečnění měření byly objekty překryty vrstvou zeminy, na kterou byla uložena skrytá ornice.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Zlín (Kat. Malenovice u Zlína, Bez. Zlín), „Rybničky“. Lausitzer Urnenfelderkultur (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

ŽERANOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„U dálnice“. KLPP. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: vymezení souřadnicemi GPS 1 : 49.2992017N, 17.6081556E, 2 : 49.2990056N, 17.6079519E, 3 : 49.2978583N, 17.6110953E, 4 : 49.2976344N, 17.6109775E.

Předběžným archeologickým výzkumem na stavbě silnice R4901 Hulín – Fryšták byly objeveny archeologické situace na katastru obce Žeranovice, v trati „U dálnice“. Lokalita se nachází na mírném svahu východním směrem exponovaného kopce, nad pravým břehem potoka Žeranovka.

Výzkumem bylo prozkoumáno celkem 10 archeologických objektů, z toho 7 pravěkého a 3 středověkého stáří. Pravěký materiál lze datovat do období popelnicových polí. Keramický materiál převážně středověkého stáří byl objeven i ve splachových vrstvách nad údolím potoka, které byly zkoumány pomocí sítě kontrolních sond. V jedné ze sond byl objeven poněkud hůře dochovaný hrob kultury lužických popelnicových polí. Z hrobové výbavy zbyla jen spodní část zásobnicové nádoby, několik zlomků z menší nádobky a zkorodovaný zlomek bronzového předmětu. Z výplně zásobnice pochází i menší počet přepálených kostí.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Žeranovice (Bez. Kroměříž), „U dálnice“. Spätbronzezeit – Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

**LADISLAV NEJMAN, LUKÁŠ KUČERA, PETR ŠKRDLA, LENKA LISÁ, ŠÁRKA HLADILOVÁ,
MIROSLAV KRÁLÍK, RACHEL WOOD, MIRIAM NÝVLTOVÁ FIŠÁKOVÁ, DUNCAN WRIGHT,
MARJORIE E. SULLIVAN, PHILIP HUGHES**

2016 EXCAVATION OF BASAL LAYERS AT POD HRADEM CAVE AND THE FINDING OF SHELL AND AMBER

YURI E. DEMIDENKO, PETR ŠKRDLA, JOSEBA RIOS-GARAIZAR

**THE HLINSKO – KOUTY I SITE AND THE ONLY STRATIFIED AURIGNACIAN-LIKE ASSEMBLAGE WITH
A BIFACIAL TRIANGULAR POINT IN MORAVIA**

JIŘÍ SVOBODA, MARTIN NOVÁK, SANDRA SÁZELOVÁ, ŠÁRKA HLADILOVÁ, PETR ŠKRDLA
DOLNÍ VĚSTONICE I. EXCAVATIONS 1990–1993

SANDRA SÁZELOVÁ, JAROSLAW WILCZYŃSKI, PIOTR WOJTAL, JIŘÍ SVOBODA, ERIK TRINKAUS
PUZZLING PAIRS FROM PAVLOV AND MORTUARY DIVERSITY IN THE MID UPPER PALEOLITHIC

MAREK VLACH

MODELOVÁNÍ TRAS A PROSTOROVÉ ASPEKTY ŘÍMSKÉHO TAŽENÍ PROTI MAROBUDOVÍ

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU 2017

PALEOLIT

NEOLIT

ENEOLIT

DOBA BRONZOVÁ

DOBA ŽELEZNÁ

DOBA ŘÍMSKÁ A DOBA STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ

